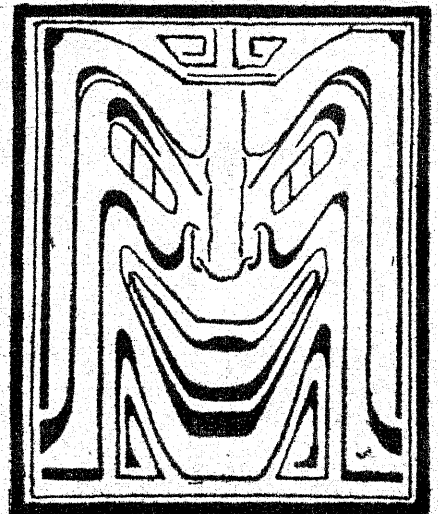

MAITELAVA

Esimene Eesti teatri-, kunsti-, kirjanduse- ja spordilajakiri

„Näitelawa“

ilmub kord nädalas — igal reedel

19. veebruarist see aasta uuel toimetusel II. aastakäiku alates, paljude piltidega, mis teatri- ja kunsti-ilmasse püüavad, ilustatult. Kaantejoonistus kunstnik Polandi poolt. — Käesolevaks aastaks on paljud tähtsamad kunstnikud, näite- ja ilukirjanikud ning õpetlased oma kaastööd lubanud.

„Näitelawa“ juhtkirjad puudutavad teatrilolusid, toovad ülevaatlikka arwustusi ja mitmesuguseid kunstiharusid käsitavaid teaduslikke töösid ning referatisid.

„Näitelawa“ kroonikaosa sisaldab teateid ja kirjeldusi kogu ilma teatrite tegewusest ja wooludest, kulturalistest sihtidest jne. Siin ilmuwad tähtsamate näitetegelaste, kunstnikkude ja kirjanikkude elulood, nende püüded ja kunstikasvatuline tegewus.

„Näitelawa“ jutuosa awaldatakse kõigeti kunstilooluseid, pilkenaljaseid jne. Esimese numbriga hakkab Saksa kirjaniku Wolters'i roman „Nende carrière“ ilmuma.

„Näitelawa“ divertissement toob ilulugemiseks sündsaid luuletusi, traagikalisi ja koomikalisi monologisid ja etteasteid.

„Näitelawa“ tahab oma lugejaid täieliku teatri-ajalooga, tema algusest kuni käesolewa ajani tutvustada, teatri iluwikuaateid ja kaswatuslist tähtsust kultuuratöös silmas pidades, rahwast näitekunsti lugupidamisele wiia.

Et maal olewatele seltsidele ja asjaarimastajatele näidendisi kättesaadavaks teha, annab

„Näitelawa“ 1910. aastal 8 suuremat (3—5-waatuslist) ja 10 vähemat (1—2-waatuslist) meie olude kohast kurb- ja naljamängu era raamatuna (mitte üksikute lehtedena) oma tellijatele hinnata kaasa. Kergenduseks on täielik regiesseade, märkuste ja kostümide kirjeldus ning iseloomude seletus. Kaasaantawatest näidenditest ilmuwad esmalt: Heijermans'i „Seitsmes käsk“, Voss'i „Süüdl“, Walter-Steini „Preili doktor“, Max Halbe „Noorus“, Wied'i „2x2=5“, Miina Canti „Anna-Liisa“, A. Dinter'i „Salakaubawedajad“ ja m. t.

Spordiosakonnas on kaastöölisteks Lurich, Aberg ja teised.

Tellimise hind:

aastas	postiga 5 rbl. — kop.,	postita 4 rbl. 60 kop.
1/2 aastas	3 „ — „	2 „ 50 „
1/4 aastas	1 „ 60 „	1 „ 40 „
1 kuu peale	— „ 55 „	— „ 45 „

Kuulutuste hind:

1 lehekülj	30 rbl.	1/4 lehekülge	8 rbl.
1/2	15 „	1/3	4 „

Lehe eesotsas poole kallimad.

Aasta, poole aasta ja kuunaja kuulutuste hind kokkuleppimise teel odavam.

☐ Üksik nummer 13 kop. ☐ Adressi muutmine 20 kop.

Proowinumner saadetakse 2 seitsmekopikalise margi eest tellijale kätte.

Adr.: liht ja rahakirjadele: гop. Ревель, редакция журнала „Näitelawa“

Wastutawad toimetajad ja wäljaandjad: Paul Pinna ja Theodor Altermann.

Zoimetus ja talitus on Ehrenpreisi trükikojas, Rüütli uul. № 11.

☸ Koiki endisel toimetusel ilmunud näitemängusid ühes trükilubadega võib toimetusest saada. ☸

„Näitelawa“ peale wõtawad tellimisi ja kuulutusi peale toimetuse wastu ja sealsamas müüdakse ka üksikuid numbrid:

Tallinnas: Ploompuu raam.-kaupl.	Tartus: Kaarna raamatukauplus.	Haapsalus: Koppeli
— E. Kooltõp. seltsi	Wiljandis: Leokese	Narwas: Raha
— A. Uferi	— Reewitsa	Peterburis: Kõddari raam.-kaupl.,
— Pettai	Wõrus: Paju	Мѣланская 22.
— Enkelbergi	— Karlsoni	— Ühiselu raam.-kaupl., Офи-
— Jaamuli	Rakweres: N. Erna	церская 5.
— Schneideri	Walgas: Karlsoni	Kroonlinnas: Wetto raam.-kaupl.,
— Eihna	Kuresaares: Liiwi	Больш. Екатеринин-
— Oiti	Mõisakülas: Luik'i	ская 5.
— G. Tuisk'i	Pärnus: Künigi	Moskwas: Lätte raam.-kaupl., По-
— Waldmanni	— Karu	кровка, уг. Колпачнаго
— G. Müllersdorfi		и Хохловскаго пер., домъ
end. K. Luksepa		Моносона, кв. 2.

S i s u: Näitelavaküsimus teatri ehitamise juures. — Koor, riim ja monolog draamas. — Peeter Altenbergi miniatuurid. — Rahvateatr asutamine Persias. — M. G. Sawina. — Divertissement — Näitleja viimane etteaste. — Roman „Nende karriera“. — Ülewaade — Kirjawastused

Näitelavaküsimus teatri ehitamise juures.

Viimasel ajal on väljamaa näitekirjanduses küsimust käsitatud — kas näitehoonete ehitamise juures küllalt hästi ka näitelawa filmas peetakse? Kas on viimasel ajal ehitatud teatrid selle poolest ajakohased? — Nende küsimuste vastamiseks avaldati asjatundjatele ja teatritehnikalistele tege- lastele üleskutse, et nad teatrite ehituste üle sel mõttel arwustufi teeksiwad.

Nüüd on arwustustest ära nähtud, et enamalt jaolt kõik, ifegi kõige uemate ehituste komis- jonid ja aubinnamõistjad ainult wälise mõjuawalduse, rahwa- ja kõrwaliste ruumide loheduse ja ilu peale pearõhku on pannud, kuna peategur, näitelawa, tagumise plaani peale on jäätud.

Toredad, hinnalised teatrid ehitatakse üles, ilma et plaanide tegemise kui ka plaanide hin- damise juures näitelawatehnikust nõuandjaks wõi kohtnikuks oleks kutsutud. Ikka on aubinna- mõistjate seas arhitektid, teadlased, kunstnikud (kauniskunsti põllult), õige sagedaste ka rahamehed ja linnapead.

Sellepärast ongi enamaste kõik teatrid nii ehitatud, kus plaanitegijad ja arhitektid suurt rõhku selle peale panewad, et hoone wälimine külg, waateruum, westibül (eeskoda), foyer (jalu- tamisefaal), pubwetiruumid jne. awarad ja estetikaliselt nõudekohased on (mille tõttu esimene au- hind antakse). Näitelawa enese ja tema siseseade peale, ehk see teatriehitamise juures küll kõige tähtsam küsimus peaks olema, pandakse koguni wähe rõhku. Polegi seniajani sarnast juhtumist ette tulnud, kus arhitektidele sellepärast aubindasid pole antud, et näitelawa puudulik oli, kui nad muidu aga oma ülesannetega hästi walmis saiwad.

Täieste filmade wabele jääb see äratundmine, et näitelawatehnika wiimastel aastatel määratult täiene- nud on ja et sel põlul wäga palju kasulikka uuendufi ja spetsiaalsiseseadeid on tehtud.

Nähtawaste on see nagu teadmata, et uuema aja head näitepõrandad lawapildi sünnitamiseks enam wähe eelharidusega praktikustega ei lepi, waid tehnikaline juhatuse teoretikalijelt hea eelharidusega insbeneri kätte antakse, kes iseäranis näitelawa asja oma õpeaineks teha on püüdnud.

Kui teatrihoonete ehitajad seda üleüldise ära näeksiwad, misjufused summad majanduslijelt teatritele siis järele jääwad, kui näitelawa moodne ja praktilikiselt sisse on seatud, siis põraksiwad nad ka oma tähelepa- nemist rohkem tema nõuete peale.

Rünagi ei tobitaks farnaft ekshifammu astuda, et näitelawa sisfeseade ainult arbitektide hooleks jääks, sest nemad on harilikult väga puudulikud näitelawatundjad. Meie aja moodsa näitelawa tehnikaline külg on selleks väga keeruline, et ainult pealtwaatamise ja kuulmise järele sellest aru wõiks saada — sest jee nõuab pikemat uurimist, teadmist ja annet, et sellel põllul midagi teha. Iga hea tööline muretseb omale selleks tööriistad, kudas tema tööd teha oskab ja mis ta pakkuda püüab. Nii on lugu ka näitekunstis. Selle kunstiaparadi valmistamise juures on peajasjalikult näitelawategelased need, kellede tabtmisi, soowisid ja näpunäiteid tähele tuleb panna. Mis inimesi teatrisse kutsub, on näitelawa — ja sellepärast ei peaks teatrihoonete ehituse eelarwes näitelawa peale mitte kui libtsa kasti peale waadatama, waid seda wõimalikult awaralt ja hästi ehitatama.

Niisama nagu terwes ilmas suurte tööstuseafutuste ehituse juures otstarbekohased asjatundjad juhid ja tegelased ehituseplaanisid juhiwad, nii peaks lugu ka näitelawa ehitusega olema. Nähtawaste peetakse seda aga teatrihoonete ehitamise juures ülearuseks, sest et igauks ju kord ka teatris on käinud ja sellepärast eiesel küllalt õigust leiab olewat teatrihoone ehitamise küsimuses kaasa rääkida!! — Kuiwõrt wigafelt ja puudulikult ehitatud näitelawad kunstinõuete kõrget tööd takistada wõiwad, näitawad meile uued teatrihooned, kus juba esimese märguasta järel täielikud näitelawa ümberehitamised ette wõeti ja määratuid summasid wälja anti.

Sellepärast tahetakse tulewikus kõigi teatrite ehituste juures ka asjatundjaid näitelawategelasi ja tehnikusi aubinnakomisjoni wõtta, kes iseäranis näitelawaliist küsimust filmas peaksiwad.

K. J—s.

Edaspidi peatame pikemalt ja põhjalikumalt selle küsimuse juures.

Tulewane Pärnu Eesti teater.

Koor, riim ja monolog draamas.

Carl Jungheles.

(Järg.)

W aewalt sai draama sada aastat wanaks, kui ta jügowasje unehõlma langes ja ligemale kakstuhat aastat uinuma jäi. Kakstuhat aastat seisab draama edenemine; kuigi ta aja jooksul siin ja seal ajutiselt küll wäheseks ajaks elule ärkab, jääb ta rahwa tuimuse läbi siiski uueste uinuma. Alles kesk-aja lõpul hakkab ta aegamööda jälle elama, kuid hoopis teisel kujul ja wormil kui Greeka ajal.

Draama, kaastundmust ja ligimefearmastust kaswataw noor näitekunst, mis juba neli aastat enne Marathoni sõda (490) niiwõrt wälja wõrjunud oli, et terwe Athena teater waljuste nutma hakkas, kui Phrynichose „Mileti ärawõitmine perslaste läbi“ mängiti, — draama sureb.

Õnnetu kodu sõda rööwib kõik waimurikkamad mehed, ja näitekunsti esitajaks jääb pilge, kättemaksmine, inimese wigasid nuhtlew komöödia.

Rüna draama omale alguse hümnustest ja dithyrambostest sai, wõrjus komöödia ühe seletuse järele wanadest satirikalistest phalloslauljatest wälja. Peale weinitagemist käiswad lustilikud naised külast külasse ja lauljwad kõikfugu pilkelaulusid, millest pärastpoole umbes selsamal teel komöödia tekkis, nagu dithyrambostest draama.

Igatahes on komöödia saamine palju rohkem tumeduses kui draama saamine. Üks teine seletus on, mis ütleb: et komöödia küll Dorias „külalaulu“ täbendanud, aga Attikas — öö- ehk magamiselaulu — k o m a ja o d e.

Athena rikkad kodanikud haawanud raskelt Attika talupoegi. Talupojad wõtawad nõuks kätte maksta, tulewad ühel ööl linna ja laulawad kodanikkude kohta mõnitawaid laulusid. — Rohus wõtab lauljad wastutusele ja ofjustab, et talupojad awalikult turuplatzil rahwa ees weel kord oma laulusid kordama peawad. Talupojad kardawad rikaste linnaisade isikliku wiha alla langemist ja teewad endid tundmataks, määriwad oma näod pärmiga. Pärmised näod ja naljakad laulud sünnitawad rahwale wäga palju nalja; tehtakse otsuseks edaspidi sarnaseid ettekandeid meelega pidama hakata. Sel teel olla komöödia aluse saanud.

Komöödia õitseb aga ainult oma kunstilises wäärtuses komöödialuuletaja Aristophaneje (450—385) ajal, kuna uuem Attika komöödia Menandroje (342—290) ajal nähtawaste mitte enam selgitaw, häbistaw, wabastaw ei ole, waid rohkem nagu mõtteid ja meelejõid himudele, lõbudele kõdistaw on. Menandros ja Philemon (361—263) on siis ka need wiimased tähtsamad näitekunsti esitajad Greeka ajalt, kui see ka ise juba õige nõrgal, madalal alusel seisjis. Greekamaa lõpetab nende nimedega ajaloos oma näitekunsti esitamise.

Room, kuhu nüüd terwet ilma juhataw keskpaik kaldub, ei wii näitekunsti mitte sammugi edasi, waid roomlastega läheb näitekunst tagurpidi, kõige põlastawamatesse oludesse.

Ainukefjed meie ajani järelejäänud Rooma näitekunsti klassikalise aja tööd on: Plautusest (254—184) ja Terentiusest (159). Mõlemad on aga suuremalt jaolt Menandroje ja Philemoni täkkisid Greeka keelest ümber teinud. Traagikaline näitemäng katjub Seneca (4 a. e. Kr. — 65 a. p. Kr.) läbi oma pead tõsta, aga ei õnnesta, sest roomlaste ifeloomus puudub pehmem tundmusline inimlikkus. — Rooma rahwale meeldiswad rohkem tsirkusemängud ja wõitlused.

Näitemäng püüab tsirkusega wõistelda ja otsib ja wõitab kord-korralt tooremaid ja nilbemaid abinõusid wõitluseabinõuks — tõmbejõuks. Sellega sattub ta aga rohkem ja rohkem alla alatusesse. Näitemängu Greeka aja algmõistest ei ole temas enam midagi olemas. Näitemäng saab estetika rikkujaks, nii et 395 p. Kr. keiser Theodosius, keda usklikuks loetakse, tantsijate ja tantsukunsti eest kõige paremine hoolt kannab, kuna ta aga näitlejaid awalikkude naiste, hukkaläinud inimeste, sõbitajate jne. hulka mõistab.

Kristiusk ja temaga tõusnud woolud näewad näitemängu selleaegseid jõedusi ja näitemäng püütakse ära häwitada. Wõitlus algab ja wiimaks keelab kirik hingeõnnistuse juures näitlemise ära. — Ainult usklikud walitsejad peawad omal näitlejaid, ei nõua neilt aga muud, kui igawuust peletawat pealiskaudset nalja.

Seda, mida rahwas näitemängudega kaotab, püüab kirik oma poolt tagasi anda. Näitemängu kaha-

nemifega wõrjub katoliku kirikus aegamööda 12-tunniline dramatikaline jumalateenistus, mida Dr. Heinrich Alt'i „Teater ja kirik“ kõige suurepärasemaks sümbollikuks liturgiadraamaks nimetab.

Ka siin tuleb jälle langemine.

Aegade jooksul muutub sümbolline liturgiadraama rohkem ilmlikulaadiliseks ja meie saame m y s t e r i u m i, usuliku näitemängu. Usulikud näitemängud wõrjusiwad suuremaks ja laiemaks, nii et waimulikkude meeste arw enam osalisteks ei jatkunud ja siis wäljastpoolt mängijaid juurde wõeti. Sellega jäiwad kirikud määngimise otstarbeks wäikseks ja mindi kabeli- ja wiimaks turuplatstile määngima. Italias, Hispانيا ja Prantsufemaal, kus Rooma teatri narrimäängude mälestus weel edasi elas, tekkis tung ka m y s t e r i u m i määngudesse naljakaid elementijid paigutada. Warsti oli saatan hundi-, lamba- ja koeranabas ja tegi weidraid naljasid. Tuli weel palju teistjuguft etendust juurde, mis pühaduse mõistele liiaks läks, nii et paawft Innocenz III aastal 1210 kirikute ja kirikuriiete tarwitamise Italias ära keelas.

Nüüd on rahwal jälle näitemääng, kui see ka m y s t e r i u m on, ja Rooma näitemäängu halwad küljed on suuremalt jaolt ära häwitatud. Kuid Greeka aja draama õietine otstarbe ja mõiste on ununenud, sootuks häwitatud. Usumäängude otstarbe on usu wastu huwitust ärotada ja rahwast kiriku külge kõita. Usumääng hirmutab.

Draama uinub kuni Shakespeareni.

Shakespeare ilmub ja ilma tahtmata ehk teadmata kõidab ta waimlise lõnga ometi sinna kinni, kust ta kabetubande aasta eest Greeka draama wõrsumises katkes.

Tema draamad püüawad jälle kaastundmuft, ligimefearmastust kaswatada, õpetawad inimesele elutarkuft.

Tehnikaliselt astub ta täieliku sammu edasi ja ei tarwita alguseft saadik koori. Ta lasseb küll rahwast ilmuda, aga sel ei ole Greeka kooriga wõrreldes mingit ühendust ega ühust otstarbet. (Särgneb.)

Peeter Altenbergi miniaturid.

Tõlkinud H. A.—o.

Pärast tantsupidu.

Gma istub tütre sängi ees, kes pärast esimeft tantsupidu rabutult uinub. Toolidel on korratult laialiwifatud piduriided.

... Tema esimene tantsupidu. Kord oli ka minul esimene tantsupidu. Kirglselt armastasin ma seekord oma kaswatajannat — Prantsufe preilit, oma puurilindu ja wendade kodukoolmeistrit, tõstft noortmeest Königshoferit. Ma elasin unistuste ilmas . . . Elu näis mulle muinasjuttude oftekobene järg olewat . . . Aga kui ma oma esimesele tantsupidule ilmuftin, langes nii ootamatalt tume ja karm elu kõige raskusega minu peale. Minu piduülikond fofistas mulle auahneid mõtteid kõrwu ja esimeft korda tundftin ma seal, et ma armastufewäärt olen. Selle ajani arwafin ma ennaft selleks loodud olewat, et a r m a s t a d a ; seal aga fai mulle korraga selgeks, et ma selleks olin sündinud, et a r m a s t a t u d olla. Sellega algas minu õnnetus!

Meie ei oska seda seletada, aga see on nõnda! Kuni me weel robelist metsa ja puud armastame, on kõik hea; kui meie aga ootame, et mets meid armastama hakkaks — siis on terve ilm kui wale ja kurbufeliniku fise mäbitud . . .

Esimesel tantsupidul lõiwad minus armukadedus ja kirglus loitma. Õhk pidusaalis oli kui wing, mis pähe hakkab. Tähelepanematalt imbus see kihwt minu hingesse, häwitas minu tõelikkuse, minu unistufed . . .

Üks noormees surus mind tantsu ajal õrnalt enese wastu. Teine andis minule kõik oma kotiljonimäärgid. Kolmas suudles klaasi, milleft ma joonud olin. Neljas waatas mulle ihaldawa nukrufega ofsa. Wiies surus salamabti minu kätt. Kuues tõi mulle limonadi; seitsmes waikis kõige aja, aga terve õõ jooksul ei tõstnud ta jalga minu juureft eemale. Kaheksas pani kui ori mulle ülekingad jalga . . . Ükfti see õõ walgustas ja ka häwitas mind. Ma hakkafin enese wäärtust tundma! Ma saltufin seltskonnagelu

walede salakeerusse ja kaotasin jäädawalt oma lap-
seliku puhtuse! . . .

Dikk waikus.

. . . Kallis laps, mu siidame tütreke — kui ma
sind kohe, peale sinu esimest tantsupüüdu, ära kägista-
nud oleksin — see, võib olla, oleks kõige suurem
olnud, mis ema üleilidje oma lapse beaks teha võib!..

Siis langeb ta leentoolile, peidab näo käte wabele
ja nutab kibedaste . . .

Kiri.

lial poleks ma teie juurde tulnud, mitte
iaal —! Ehk ma küll teadsin, et minu armastus teid
lõpulikult oleks häwitanud. Sada korda olete seda

K. A. Hindrey.
„Päewalehe“ uus teatriarwustaja ja karrikatunist.

Ta tõuseb üles ja kumardab üle magaja. Tütar-
laps ärkab, tõstab pead ja räägib poolunes :

„. . . Ah, parun, ma kaotan mõistuse, kui nii
edasi tantsime . . . Ah, parun, seda ei tohi olla . . .
Balastage ometi . . .“

Ema kuulab hirmuga . . .

mulle kirjutanud. Ja tuhat korda olen ma seda teie
kurbadest filmadest lugenud, et te mind ärawõitmata
kirega ihaldate . . .

Aga mul ei olnud tahtmist teid päästa. Ma
jäffin teid teie saatuse hooleks, nagu tuhanded mees-
terahwad meid, õnnetuid naisterahwaid, hoolimatalt
saatusmängukanniks jätawad . . .

Aga lõpuks tuln ma ometigi teie juurde; minu arst teatas mulle hiljuti, et mul elamifeks ainult weel üks aasta üle on jäänud.

Elurõõmsale naisterahwale on see wähe.

Waimus waatafin ma oma elu peale tagasi ja tuln otsufele, et ma teile ennaft täieste anda wõin. O, ma wõin teile nii lõpmata palju pakkuda, nagu hallikas inimefele, keda piinaw janu põletab! . . .

Ärge arwake, et see armastus on . . . Oh ei! See on surija enesearmastus, surija soov teise mäles-

tuses edasi elada . . . See on meeletu surmakartus, birm küire kustumise ja nirwana tühjuse eest . . .

Täna saite teie kõik, mida kaua aastaid ibaldasite . . . Pärast oma surma ärkan ma teie siidames unustamatalt elama . . . See olgu minu . . . surnuft ülestõusmine! . . .

Ei — ei, siin ei ole armastuse warjugi, waid ainult igatfus pärast surma edasi elada . . .

Ma ise ebitan enefelega aujamba — see on kõik!

Rahwateatri asutamine Persias.

Teheranis asutatakse dramatikaline teater. See on esimene kultuurasamm, mis selles õnnetus, kõigiti mahajäetud ja schahideft kurnatud riigis ette on wõetud. Senini — tähendab kuni konstitutiõni sissejõõmiseni — tundis Persia rahwas ainult nõndanimetatud „tadie'd,“ mida schahid endi lossides „mogarema“ leinapäewil toime paniwad.

„Tadie“ — on jumalakartmise mysterium.

Nendes mysteriumides kujutatakse kõige labasemal kombel, kudas wägewa Muhamedi poegi Gusjen'i ja Allyt piinati.

Waateruum on ümargune kiwist istmetega plats, seda piirab kõrge kiwimüür ümber. Waateruum seisab peaaegu aasta läbi ilma katufeta, ainult kui „mogarema“ aeg algab, tõmmatakse sellele sajaasatane — paigatud ja lapitud, kuid siiski täis aukusid purjuriie üle.

Näitelawa on arenataoline ja afeneb amfiteatris. Kunsti waatepunktist ei kujuta näitlejad midagi. Nad ratsutawad hobuste seljas — uulitsalt ofeteeid näitelawale, siin räägiwad nad raamatus järge pidades endi ofasid, kuna näitejuht — halli habemega, põdur wanake — näitelawal edasi-tagasi kõnnib, wasaraga wastu metallist lauda klopib ja mängu ajal kirju wõõ wafele torusse keeratud ofasid jagab.

Niifugustele näitemängutele kogub palju rahwas, suuremalt jaolt naisi ning lapsi. Witste abil juhiwad kobanäitajad rahwasft istmelele.

Kui Persia isewalitseja oma koha peale on jõõdunud, algab näidend. Muusika mängib; näitelawal kujutatakse sõda. Aegamõõda tõuseb rahwa tuju, siin ja seal kostawad sügawad ohked, kurblikud hüüded,

weel mõned minutid ja terve rahwahulk nutab ja hulub, kuna pifarad ojana woolawad.

Juba sadade aastate eest on kombeks saanud sar-nastel etendustel wõimalikult palju nutta, see pidada inimlikka halbu omadusi wäbendama, olla ühtlasi ka hea abinõu peale surma paradisi pääsemiseks. Ja ainult näitemängu ajal on wõimalik Persia naisterahwa ilusaid nägusid ja ka nende aranutatud filmi imestleda, jefst selleks ajaks wõtawad nad oma rahwa kombe järele katte näõ eest ära.

Peale „mogaremi“, mis umbes kuu aega kestab, ei saa Persia rahwas mingit etendust — kinemotograf wälja arwatud — terve aasta jooksul näba.

Nii ei teatud Persias tänini, mis päris näitekunst õieti tähendab.

Teatrist ei olnud neil õiget ettekujutust. Poleks schahi wõim langenud ja riigikord uue alusele seatud, oleks kõik weel kaua endiselt suikunud,

Saatust tõi noore näitlejanna Armen=Ter=Ogajani Teherani. Armen=Ter=Ogajan oli Wenemaal näitekoõli lõpetanud. Ta näitles Moskwa kunstiteatris ja astus Tiflisis ooperimajas kui tantfijanna üles, jefst peale näitekunsti oli ta ka baletti õppinud.

Mis pidi noor näitlejanna Teheranis legema, ega's ometigi rahulikukuks kodanikuks hakkama. Kuid noorele näitlejannale sai õnn ofaks: ta nimetati Persia rahwateatri asutajaks. Ta õppis suure hoõlega Persia keelt ja juba kabe kuu jooksul rääkis ta seda nii ladusalt, et oma ofa selles raskes keeles „läbi wiis“. Ogajani head piüüded leidsiwad soõja wastukõla ja ta ümber ofus ringkõnd haritlasi, kes ihu ja hingega walmis oliwad kõrget ettewõtet toetama.

Algas oligi tehtud.

Teatri asutajate esimesest koosolekust võtsiwad mitmed Persia riigiametnikud ja ajakirjanikud osa, niisama ka paljud noored kaupmehed, kes reisides Europa kulturat tundma oliwad õppinud. Asutajate nimekirjas seisab koguni ühe haritud „seide“ — õpetaja Siia-Eddini nimi.

tabetakse koolidele ja muudele hariduslistele otstarbetele määrata.

Juba seatakse näitefeltskonda kokku, kirjutatakse osasid, walmistatakse ajaloolisi ülikondasid. Schahi lofs „Darill-Sunun“ on korraldusel, teda ehitatakse teatri otstarbeks ümber.

Nii siis algab Persias uus haridusline wool;

Armen-Ter-Ogajan.
(Persia rahwateatri asutaja.)

Kuid Armen-Ogajani tähtsam kaaswõitleja on noor kõrge riigiametnik Egtolar-sultan, kes Wememaal kõrgema hariduse on saanud.

Esimene koosolek tegi otsuseks esialgul ainult klassikalise repertoiri juurde jääda. Soowitati ka Persia algupäralisi rahwatuukkisid foetada ja mängida. Sissetulek läheb teatri arenemise heaks, pubas kasu

perlastes ärkawad pikast unest — ja see uni on tõeste pikk, sest Persia rahwas on üks wanematest rahwastest maailmas.

Esimeseks näitendiks on Schilleri „Rööwliid“ walitud.

„Teater i iskusstwo“.

Kuulsam Wene näitlejanna M. Sawina,

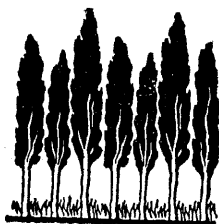
oma 35-a. jubeleumi puhul.

(Meie pilt kujutab kunstnikku noores-, kesk- ja nüüdses eas.)

Peterburi „Aleksandri“ teatri kuulus näitlejanna Maria Gawrilowna

Sawina pühitses hiljuti oma 35-aastast näitekunsti tegewuse juubelpäewa, millest kogu Wene artistideilm, kunsti- ja teatriseltside saadikud, teatrikoolide kaswandikud jne. õnesoowiawaldustega osa wõtsiwad. M. G. juubelpäewa auks pandi piduetendusi toime ja näitlejad seadsiwad keiserliku teatri näitelawal isegi pidusöögi korda. — Maria Gawrilowna on kuulus ja lugupeetud tõsine näitlejanna, kes ainult oma kõrge ja puhta andega rahwast kütkestada on suutnud ja Wene keiserlikus teatris kunsti-

tundjate ja kaastöötajate armastust on wõitnud. — M. G. Sawina on weel, nii öelda „wanast koolist“, ehk ta küll õieti teatrikoolis kunagi pole käinud. Tema tegewus algas „wanal heal ajal“ Wene provintsis, kus teatri ümbrus ja tehnika kaugegtki nii wälja ei olnud arenenud, kui praegusel ajal. Aga M. S. anne, peenike maitse ja õrn hingelus annab lugupeetud näitlejannale wõimalust nii hästi modern kui ka klassikalisi toodeid suure peensusega näidelda. Soowime, et austatud näitlejanna weel kaua oma sütitawa mänguga teatrikunsti ilustaks, kaunistaks. Tema kujutuswõim ja kõrge kunst jäägu paljudele heaks eeskujuks.

— Divertissement. —

Näitleja wiimane etteaste.

Dramatikaline monoloog. Aleksander Trilljärwe repertoirst.

(Näitelawa kujutab lihtsat harilikku tuba.)

Näitleja (lamab liikumatalt woodis; ta on wäga kõhn ja ära lõppenud; habe on juba teist nädalat ajamata; juuksed on sasis ja pea on rätikuga kinni seotud. Peale wäikest waheaega, ilma et silmi awaks.) Kas olgu — ehk ärgu olgu! Kas olgu — ehk ärgu olgu!... Kas olgu — (Kargab üles.) Unustasin. Kudas edasi Mis on minuga? Olen ennast wististe tugewaste külmetanud! (Häigab käega üle otsaesise.) Ma tean ju, tean... Kaks-kümmend korda olen ma seda mänginud... „Kas olgu...“ Oh, Jumal, mis siis küll sünnib, kui mul nüüd meelde ei tule... (Ajab ennast pikkamisi üles, silmad läigiwad.) Aga miks etteütleja mulle siis meelde ei tuletata? Tss... Tss... (Klõpsutab näppudega.) Mis pean ma nüüd tegema? Olen unustanud, kõik ära unustanud! Aa! waata... sealt kolmandast reast tõuseb keegi hallis riides isand... Hirwitades waatab ta minu peale... äraneetud! Kui sa teaksid, mis mul siin warjul on! (Lõõb wastu rindu.) Siis saaksid sa minust aru... Ei, ei, olgu mis on, tarwis meelde tuletada! Hiljal! (Peast kinni hakates.) Minu Jumal, missugune müra... missugune kära! Tarwis neile ära seletada... Minu herrad!.. Ma tuletan omale kohe meelde... Minu herrad!.. halastage minu peale! Nii mitugi korda olin ma teile meelega järele... ma olen haige... mul on wõimata... olen ju ka inimene, sest kõik, kõik, mis mulle kallis ja armas oli, on nüüd kadunud ja waretetek

langunud... Terawad noad keerawad minu südames!.. (Laseb pea langeda.) Ja jah, teil on õigus — teie maksite raha... (Kurwalt paludes.) Siiski... miks käratsete teie nõnda: halastage minu waese pea peale... ta lõhkeb teie käratsemise mõjul!.. Ah! isegi juba minu armsad seltsimehed hakkawad näiteseinte taga sosistama... Häbi! Teotus! (Langeb wõimetult, surub pea padja sisse ja nuuksub, rahustab ennast wiimaks pikkamisi ja häigab käega üle otsaesise.) Oli see unes wõi ilmsi? Ma ei saa sellest aru. Tähendab, siis olen ma küll tõsiselt haige... Aga — mis tunneb küll Hilda? Wõi ei mõju see tema peale sugugi.. (Wiskleb padja peal.) Ei... ei, ei!.. ma ei kahtle tema juures: ta tuleb kohe, ma ei pruugi enam kaua oodata... (Waheaeg.) Mulle räägiti lollust... ma tahan teda kannatlikult oodata... jah, ma ootan!.. Kui imelik ja aru saamata?.. Ma olen elus nii paljugi kannatanud, nii paljugi läbi elanud, aga siiski... mis ma näen!?... ma olen veel alles laps ja jõuetu?.. Jah, waata, seal istub minu armas emake akna all! ja koob sukke... ta koob neid minule... sest nende ostmiseks puudub tal raha. — Aga emake, mispärast waatad sa nii kurwalt minu peale? Ma sain ju täna koolis kiitust... Miks sa oma pea norgu lasksid?.. Oota!.. Las' ma saan kord iseseiswaks, siis paistab ka meile päike soojemalt ja sul ei tarwitse minuga enam nalga

tunda... Mis?! Sa räägid, et sul edaspidi minu eest võimata on kooliraha maksta? Et meid korterist välja aetakse? (Waga õrnalt.) Rahusta ennast, emake, rahusta ennast! Waata, ma ei ole enam sugugi väike; waata, mul on juba tugewad käed; sul ei maksa enam midagi muretseda, nüüd on minu kohus sinu eest hoolitseda... ära kurwasta, et ma kooli ei lõpetanud... mis parata!.. Emakene!.. kas tead, mis mul meelde tuli... Kas mäletad — kui ma hiljuti lõbu pärast kodusel perekonnaõhtul wäikeses näitemängus kaasa mängisin, siis ütlesiwad kõik, et mul näitlemiseks annet on... Emakene, mis oleks, kui ma näitlejaks hakkaksin? Aga — minu armas emake, mispärast sa ära ehmatasid? Usu mind, see on ainult ekslik arwamine: igal pool on ju häid ja kurje inimesi... Hahaha! Oled sa aga naljakas! Mispärast peaksin ma siis joodikuks saama? Noh? Weel parem! Ega siis keegi mulle wägise wiina suhu ei kalla? Korratud ja häbielusse langenud naisterahwad, ütled sa?!.. Langenud!.. Noh, seda juba ära räägi! Naisnäitleja — on seltskonnategelane; tema peale pööravad tuhanded oma tähelepanemist; teda waatlewad tuhanded silmad ja arwustawad, arwustawad lõpmata; isegi iga wilets arwab omal õiguse olewat tema üle rääkida ja mõnikord uhkustades teda ka mudaga pilduda! Jajah! Ja kudas tunnewad nad endid siis waimustatud olewat, kui keegi libu, kellel mingit annet ei ole, näitlejanna nime all ennast neile müüa pakub! Siis uhkustawad, karjuwad ja naerawad nad: Eks waadake nüüd... mis meie rääkisime!.. Ei, ei emake, tee mis tahad, aga mina wõtan Hilda omale naiseks... Ta on nii puhas ja süüta! Sinagi saad teda armastama. Ta on harjunud ja tuntud näitlejanna, ja kudas ta minu esimese etteaste üle waimustatud oli — kas mäletad? Ja neid pisaraid ta laugetel... kui ma temale ütlesin: „Ma armastan sind!..“ Ei, ma usaldan teda, ma usaldan teda piirita! (Laulab poole häälega.)

„Sinu silmis sinab taewas —

Tähed selles säravad!..

Minu süda raskes waewas,

Silmas seiswad pisarad...“

(Laul jääb pooleli.) Mispärast asub minu rõhutatud rinda sarnane kahtlus...? Mispärast...? Ainult see oli mulle kurwastaw, et Hilda minu

ema surma puhul nii külmawereline oli... See on mulle aru saamata... Wõib olla, et ta oma armastust temaga jagada ei tahtnud... oh sa lollike!.. Aga ma mäletan, et ma ühel õhtul, see oli just ema surmapäewal, midagi wõeras-tawat tema juures tähele panin... Ma olin kurb, aga Hilda istus teatris esimeses reas ja naeris... naeris kellegi rikka kaupmehega... Ehk oli emal ometigi õigus, kui ta mulle ütles, et Hilda südant ei ole... Ah, minge! Lahkuge minust, kurwastajad ettekujutused!.. Hildakene, minu kallis süda, mis tunned sa sellest lõbu, et sa niisuguse inimesega seltsida armastad? Tõeste imestamisewäärt! Ei, ei, kallike... ma ei ole armukade, ma usaldan sind, ma usaldan sind täieste... (Näiteseinte tagant kostab kella kõlistamine.) Kõlistatakse? Aha — kiri. Linnapostiga? Imelik, ma ei tunne siin linnas peaaegu kedagi... (Loeb.) Ah, kui alatu! Waata, räägiwad ikka näitlejannad ja näitlejannad! Waadake ja silmitsege: nimeta kiri... Homme näokattepidu määratakse kokkusaamisekohaks. Narriker! Ta nägi mind wististe mõnes armastuseosas ja hakkas mind armastama... Hahaha! Ja kui häbematalt ta kirjutada julgeb: „Ma teatan teile, kes teie abikaasale ehteasju ja lõhnaõlised kingib.“ Niisugune nurjatu! Mis moodi on ta seda küll wälja nuuskinud, et Hilda wiimasel ajal isäralisi lõhnaõlised tarwitab... Hilda, waata... Mis? Ka sinagi annad mulle nõu, et ma sinna läheksin, sina... Hm! Kui see sinu arwates näitleja kuulsuse tõstmiseks tarwis on, noh, siis muidugi ka näitlejannale... Mispärast sa nõnda räägid, sa oled ju nii puhas ja süüta... Mispärast sa mind nii kiirustad ja taga sunnid, ma jõuan ennast weel küll õigeaks ajaks näitemänguks korraks seada, — ma ei mängi ju esimeses waatuses kaasa... Täna on wäljas nii külm. Nii külm... Mis on ta aga kirjale weel juurde lisanud? Mis...?! „Õnnetu mees! Mängi hästi oma Hamleti osa, selle aja sees, kui su naine sinu kodus rikka kaupmehega lõbusat naljamängu etendab.“ Mis tähendawad need sõnad tema kirjas?... Kaupmeest ei ole ka mitte teatris... Oh halastaja Jumal! Mu pea walutab juba ennegi... ja nüüd see tume, kohutaw etendus... (Tõuseb üles, nagu ühest isäralisest mõttest walgustatud.) Järgmises waatuses olen ma waba! Kui ma õige koju lähek-

sin ja selgeks teeksin... (Heidab pikali.) Hahaha! Selgeks teeksin, et ma uskusin! (Suure pathosega.) Armukadeduse madu on mind hammustanud, ma tunnen tema kihwti oma hingesse woolawat... Missugusest näitemängust on need sõnad?... Näitlejad räägiwad ju harilikult näitemängudest wõetud sõnadega.. Keegi ei saa sellest teada... on ju ainult üle uulitsa jooksta... kasuka jätan ma riietetuppa... et keegi tähele ei paneks... (Waheaeg.) Uuh! täna on ju nii külm! Ma wõin ennast ära külmetada: minu ihu katab ainult õhuke siidiriie ja pea kuumab palawikus... Hahaha! Tore etendus! Daani prints Hamlet waritseb oma naise järele!.. Tore! Pean ma tagasi pöörama?... Magamisetõas on tuli... Aknaeesriidel paistawad warjud!.. Mis see on?... Tarwis läheneda... ruttu!... See on tema... Hilda... ja ka tema... kaupmees... nad jätwad jumalaga ja suudlewad... Ei, see ei wõi olla! Ei, see on ainult wiirastus... (Kargab üles.) Ah...!! minu süda on nagu lõhki kistud!!! Minu pea käib ringi... minu silmade ees jääb pimedaks... (Langeb jõuetult padja peale.) Mispärast teie minu ümber kogusite... Politseinikud!? Ei, ei, ma tuln ennast ainult jahutama... mul ei ole midagi... Ah — Willi... minu ametiwend?... Ka sina oled siin? Too mulle ühest näitemängust esimese armastajajosa... Ma tahan seda mängida! Ei, ei! wend, ei kõlba, ei ole kohane... wii see sellele kaupmehele... Kuhu teie mind siis nüüd wiite?

Siiski, kas ei ole mulle nüüd üks kõik! Kõrtsi... haigemajasse!.. hullumajasse! politseisse..! Minule on nüüd kõik kadunud! Ma olen kõigist unustatud, üksinda... üksinda terwes ilmas!.. Mispärast Hilda niikaua proowil wiibib...? Pea walutab, ei wõi millestki aru saada... Hilda tuleb kohe, jah, ja kohe on mul kergem... mul ei ole enam waja kaua oodata... Waata, seal ta ongi! Ja weel printsessi riietes... Kui nõiduw ilus ja tore ta on! Tuhanded silmad silmitsewad teda meeleheaga ja see taewalik warandus on minu, minu omandus... Ma ei anna teda kellelegi ära!.. Ta kannab loorberipärga... missuguses osas see küll on..? Tule ometi lähemale, Hilda... Ära karda, ära karda, kallike!.. sa näed, ma olen haiglane... anna mulle oma õrna käekest... (Oigab.) Ah, Hilda! Hilda! Jällegi oled sa neid äraneeatud lõhnaõlised tarwitanud! Saa ometi aru, et need kihwtised on! Nad lämmatawad mind, nad lämmatawad... (Ennast üles ajades.) Ah! Mis? Teie ütlete, et ma pean ette astuma, aga ma ei wõi, ma ei suuda... mu hing jääb kinni... Siiski, ei, ei — ma tulen, ma tulen... (Tõuseb üles, sammub pikamisi ja jääb keset näitelawa korruga seisatama.) Mispärast on lambid ära kustutatud? Oodake, ärge laske nii wara eesriiet langeda!! Mul on weel üks etteaste, minu wiimane etteaste! Ja see on — — ah!! (Langeb surnult näitelawale.)

N. A. Borissowski järele.

(Lõpp.)

Nende karriera.

W. Wolters'i roman Sakla näitlejate eluft.

3

Emma Waren ei maganud ka mitte. Ta lamas lahtiste filmadega sohwa peal, mida sohwa ees olewa laualambi walguis läbi punase kätte hämaralt walguistas; näis nagu oleks magialine helf tema peenikestele näojoontele langenud ja tema armastuse järele janunenwat hinge rahustanud. Tema ilusad mustad juuksed langefitwad laenetena pihta ja rindasid mööda alla ning katfitwad rinnanõgustiffu waibana. Pahem käsi oli põlwe peale langenud ja lillekimu, mida ta käes oli hoidnud, lamas sohwa kõrwal põrandal. Wäikesed punased huuled oliwad poolawatud, ilusad walged hambad kofku surutud, kuna riind wilistawal hingamisel korratult tõusis ja wajas. Toas hõljus

poollämmastaw nelkide ja hiatsintide lõhn, kuna nendega ferge paberosfilõhn näis wennastawat ja Emma elas üleelatud tunni mälestustes.

4.

Leitnant Arthur von Langensfelden teenis juba kolm aastat Grünhainis. Kolm aastat!

Need aastad näifitwad temale kolepikad olewat. Enne seda oli ta weidi aega Berlinis teeninud. Oma wahel üeldud, ei meeldinud temale wäeteenistus, aga ohwitseriks hakkas ta sellepärast, et see temale weidi kasulikum näis olewat, nimelt naisterahwastele

meeldimises. Põrgelastwuline, sale noormees, mustade, weidi unistawalt waatawate filmadega, huwitawa jutuainega, oli ta igas perekonnas nähtud külaline, lõbus selfiline, kellele heameelele tema äkilised wäljaastumised andeks anti. Nadel oli ta pealaeft jalatallani ja tihtigi trumpas ta teised vonnid üle. Peale isa surma pärandas ta weidi, aga wiie kuu pärast pidi ta imestades nägema, et ta kogu oma aastase fiske tuleku oli wälja andnud. Ta ei suutnud mõnda oma wekslit wälja lunastada, ja sellepärast ei imestanud ta jügugi, kui teda Grünhaini paigutati, kus ta oma majanduslikult seisukorda weidi parandada wõis.

Berlinist Grünhaini.

Kolme kuu pärast oli ta sellest linnast koletitud-nenud. Korraga elas ta siin kōik läbi, mida läbi elada wõis — käis mõnes perekonnas külalises ja wõttis ka ise külalisi wastu. Wiimati polnud aga midagi muud teha, kui kaarta ehk biljardit mängida wõi ohwitserideklubis aega wiita. Tema selfilised olivad kōik haritud inimesed, kuid kōike aega ei suutnud ta ikkagi nende seas mõõda saata. Linnakeses oli ainult üks bataljon wäge ja sellepärast ei olnud ka suuri kohuseid täita. Kas ta kaua jarnakeses seisukorras elada wõib? Ta ei teadnud, mis ette wõtta, et igawust eemale peletada. Ta saatis palweid, et teda teise linna paigutataks, kuid need jäeti tähele panemata. Näiud jättis ta igasugused piüüdmiised järele.

Näisugune oli Arthuri hingeline seisukord, kui näitlejate trupe Grünhaini ilmus.

Minewal talwel oliwad Grünhainis ka rändawad näitlejate truped käinud, kuid temale ei suutnud nad huwitust pakkuda. Näidendid oliwad wanad, näitlejanad oliwad wanad ja mitte kiitkestawad. Suweteatrisse ilmus ta mõni nädal peale trupe siia tulekut.

Siin nägi ta Emmat, ja näkkid ärtas ta oma unest.

Kahe päewa pärast sai ta temaga kusagil aias tuttavaks.

Emma Wärenn!

Igawust eemale raputades tutvustas Arthuri ennaft hingelikkuses ja meelises jellele „moodsale nais-terahwale“, sellele noorele, õitswale, elawa iseloomuga, alati rõõmsale, terawmõttelisele, ilusale, täisõrnust ja lapselikku elutuld olewale neiuile. Ja see olewus — näitlejanna, kes kodanlistest wäiklusest ja eelarwamistest eemal oli . . . see oli mänguriist, mille omandamisel wahest energiast waja oli — ja wõib olla, et mingisugust energiaawaldust waja ei lähe, sest see on ju näitlejanna, ta peab tema ihadele, selle peale waatamata, et see ihaldaja aadel ja peigmees on, wastu tulema . . .

Ta tahab teda armastada.

Sellest õhtust algades, kui äikeiselmal Langensfelden õllepoodi ilmus, sai kōikidele tema ja Emma waheline seisukord arusaadawaks. Seda loeti küllalt loomulikult ja seaduslikult. Keegi ei lausunud sõnagi, see pidi ju kōigile arusaadaw olema, ja Langensfelden hakkas täieste ja igal pool Emma Wärenni peigmeheks wälja astuma. Jalutuskahtudel, paadi-

õitudel paistis Arthuri lõkendaw nagu teiste näitlejate feaft tootawalt filma; tema filmad särafitwad iseäralikult, käd wäriwefitwad igakord, kui ta Emmat paatiastumisel pidi awitama. Kui nad juhtumise kombel Wolfi wastu istufitwad, juhtis see oma pilgu mujale wõi filmitises paljuuitlewalt mõõtmatuft. Ta oli walmis ka Benderist lugu pidama, kes temale küll hiljuti Wene litõride abil ilusa peawalu oli walmistanud, wõi kuulas ta omale wastikuud õpetlikka juhatusi. Wähehaawal hakkafitwad Wolfi filmadelt latted kaduma. Lapsitud lootused langefitwad ja harilikuse tõfidus tõufis wõidule.

— Misugune laps teie olete, — tähendas ferd Paulsen. — Kas teie tõeste arwate, et see jarnane seisukord on, mille pärast sõnu maksab raisata? Tehtke oma filmad lahti! Kas teie siis sellest etenduseft sugugi aru ei saa, mis meie ümber sünnib?

Ta taawas tema filmad ning tutvustas teda seisukorraga, milles see meeste- ja naisterahwas hällifitwad.

Nädala pärast ei olanud Emma mitte enam selles grühnainlaste märatsewas elus Langensfeldeni tühjises mängukanniks ega lõbustajaks. Arthurile jäi ta kui selle (Arthuri) eraldamatuses ja ainustki tundi ei wõinud ta Emmast eemal olla. Uleülbijed jalutuskaigud pidiwad ikka ilma nendeta toime pandama.

— See naisterahwas peaks ära sõitma, — tähendas Wering Benderile, — muidu wõib Langensfelden täitja hulluks minna.

— Tõsi, ta peab ennast küll nii ülewal, nagu oleks ta teda tõsijelt armastanud.

— Ma ei usu, et ta nii rumal on.

— Kurat wõtku, aga mina temast küll aru ei jaksja saada, juba kats nädalat, kui temast enam ainustki mõistlikku sõna ei kuule.

— Kas te seda märkust kuulsite, mis maior tegi, ja see oli küllalt selge. Langensfelden tegi jarnase näo, nagu poleks ta midagi kuulnud.

— Aga see tüdruk näitab saatana meeldiw olewat!

— Oh hol Balju ei puudugi, siis upute ka teie temasse ära.

— Ah tühja ka, — sõnas Bemert õlasid kehitudes. Peale selle lōi ta kinnastega wastu laua äärt ja hüüdis: — Kelnert, klaas õlut!

5.

Arasõidupäew . . .

Lubadused oliwad kōikuwad, oli etendatud wanade ja uute klassifuste töõfid, pudru oli keedetud ning selle õtskohesjel tagajärjel hakkas rahwas ikka wähem ja wähem teatriõhtutel käima. Ka loomulik direktori tuluoõhtu, kus ta kogu oma wõimise kupleedesse pani, ei teinud kulusid tasa.

Õllepöes istumised jäiwad ikka piinlik-waitsemaks, tuju oli kadunud ja — tahes wõi tahtmata pidi arasõidu peale mõtlema hakkama.

Sturm käis majast majasse, tänas õfawõtmise eest ja kufus waimustawale jumalagajõtmiseetendusele.

— Mul on siin Dofsi kõlupealiste enthuftastide

kallihinnaline kingitus, mida ma üleüldisuse kasuks mõtlen ohverdada, — sõnas Paulsen, kuna ta ümar-
gusest karbitsest wati sisse pakitud asjakese wälja
tõmbas.

— Kui teie teda ohverdate, siis ei wõi ta kuigi
palju maksta, — sõnas keegi koosolijatest.

— Alustatud lordid, teie haawate mind liig paljul
— sõnas Paulsen kaeblikul toonil ja wõitis wati seest
kulbuuri wälja. — Minu lapsukesed! Selle peate
minu käest ära ostma!

— Paulsen, olete hulluks läinud?

— Kuulake! Ma teen lühedalt! . . . See uur,
ilusam Ungria meistrite töö, on pärlitega ilustatud ja
jumalagajätmisteendusel loositakse ta wälja! Iga
teatripilet on loosiõigusline! Rahwast tuleb kui murdu
kõlku. Ja pärast meie ärasõitu räägitakse sellest weel
kaua aega.

— Piüü! Kurat wõtku, aga jarnaseid tükka
tehtakse ainult tširkustes! — Kuhu siis minu hea nimi
jääb? . . . — tähendas Biszt.

Paulsen haaras Biszt'i käest finni, lastis enese
seisakut weidi tagasi poole kalduda, pearinnale langeda
ning surus parema silma finni.

— Head nimed on meeste- ja naisterahwastel. . .
Hea nimi on tühijuse ja petlikuse lipufirjaks — ja-
gedaste saadakse teda koguni wäikese teenistuse eest
ja . . .

— Oh, täna olete teie jälle oma mõteteadlikses
tujus ja midagi tõstist pole wõimalist! . . .

Wiimajel etenduseõhtul oli teatrilasas piletite
peale päris tormijooks ja Paulseni leidus läks fogu
grünhainlaste meelepahaks fergatfi tasku.

Peale etendust foguti „Kuldtähe“ wõõraste-
majasse. Ohwitserid kutsustiwad fogu trupe joogi-
pidule.

— Kui ma Berliini teatrisse direktoriks saan, siis
kutsun ma ko . . . fogu . . . kutsun . . . tt . . . teen,
— jahises hästi joounud melanhoolit.

Wender tegi Weringile mitmel korral ettepanekut
„finašöprust“ juua ja „kohtasid wahetada“, kuid see
ei pannud midagi tähele. See wihastas Wenderit,

nii et ta fogu energiaga Bemertile jutustama hakkas,
misjughusest lohutawast tunnelist ta lord läbi pidanud
sõitma.

— Urge nii kurwameelne olge, — sõnas Wolf
Emmale, kes Arthuri kõrwal istus, ja ulatas temale
kätt. Aga nagu Wolf korraga oma figari üle wai-
mustatud sai, siis pidi Emma õnn, walge käsi tema
kätt püüdma.

Sturm jutustas koguni liigutawat lugu, mis aga
kajuks lõpetamata jäi, sest et ta ootamatalt kõige
luulelikema lause ajal oma seisukoha kaotas ja mõt-
teta pilgul lamama jäi.

Paulsen kallask omale kõike segamine.

Koguni hilja fundeti wast lahtuda.

Arthur saatis Emma koju — ja lamp temakese
toas põles kuni hommikuni.

Teisel hommikul lahtustiwad kõik, igakits isekülge.

— Urge mind täitsa unustage, — sõnas Wolf
Paulsenile, kuna ta jumalagajätmisel tugewaste selle
kätt surus.

Paulsen tõstis waimustatult oma pahema käe
üles: — Teie wiisite minu wõlausaldajate raamatu
ära, kuna ma siiski igapäew oma wõlgasid kõlku
arwan.

— Jumalaga Ma abrid, ärge õnn sulle kunagi
selga pöörgu! — laulis ta, kuna rong liikuma hakkas.

6.

Langensfelden tuli wast hommiku eel koju.

Segajelt ja riidest lahti wõtmata wiskas ta en-
nast woodsse.

Mis nüüd peale hakata?

Algab päew . . . Emma Warenaita, päikeseta, hall
ja lõputa, nagu endised päewad . . . ei — weel
hallim, weel igawam ja kurwem.

Hirmus!

Mis temaga on juhtunud?

Kui ta seda naljatamist algas, siis pidi ta ju ome-
sigi teadma, et ka sellel lord lõpp on. Kas ta ei
teadnud seda wäga hästi?

Naljatamist?

(Särgneb.)

Ü l e w a a d e .

Wäljamaalt.

Italiast sünitab Gabriel d' Annunzio uus draama „La
Nave“ suurt mõtewahetust. Ühed tõstawad näidendit tae-
wani, teised ei taha näidendist midagi teada.

Austria kirjanud on noore anderikka luuletaja Gustav
Streicheri tööde (luulekogude) üle waimustatud. Streicher
pööras kõige pealt oma tähe seotud kõnes draamaga, mille sujetid
täielust oliwad wõetud, enese peale tähelpanemist. Wõle-
mad draamad, „Monna violante“ ja „Hofnarr und Fürst“.
ilmusiwad ühise pealkirja „Die Macht des Toten“ all

Beipzigist. Maeterlincki uus piiblitainete järele tõlku-
statud draama „Maria Magdalena“, mis paljugi lärmi jün-

nitas ja mille Berliini tšensjur ära seelas, on nüüd Leipzigis
hästi wastu wõetud.

Parisist. Wene teatrilist wäljanäitust kawatsetakse siin
maikuu, kui Wene näidendid „Salon-teatris“ etendusele tule-
wad, toime panna. Wäljanäitusele tuleksiwad dekoratiwised
eskisid, kuulsamate näitlejate päewapildid jne.

Soomemaalt.

Fredriksbergist. Nagu lugejad „Mätelawa“ nr. 18
seest näha wõiwad, on Soome teatri edenemise käigul esialgul
tamajugused raskused ees olnud, nagu meilgi. Teater on aga
siin neist raskustest ja talistustest läbi murdnud ja nüüd

edeneb ta jõudjaste. Mitte üksi seiswates kunstitemplites, teatrites, ei ole siin edu märgada, vaid ka liikuvad näitejeltskonnad ashiuavad agarlalt edujammufid. Nagu seened jügijefe jooja wiinma käes maalt üles ajawad, nõnda kaswab näitejeltskonnad arw wiimajel ajal Soomes üle maa.

Siljuti sain Helsingi ligidal seiswa Fredriksbergi alewi näitejeltskonna poolt kutsu 9. jaanuaril (uue kalendri j.) nende näitemängudhust „Näitelawa“ kirjajaratjana osa wõima tulla. Soomi täites lätfin jelles arwamijses näitemängudhustule, et seal meie kilanäitlejaid eest leian.

Tähti nimi, mida ette kanti, oli D. Blumenthali järele ümbertehitud „Clawad pildid.“ Mängu alguses pidin aga nägema, et siin kilanäitejeltskonna seas koguni laugemale edenenud teatriliisi jõudusid oli.

Uoodan, et „Näitelawa“ toimetujel midagi selle wastu pole, kui siin kohal „Clawate piltide“ pratogelaste kohta lühijefe arwustuje teen; pealegi oli see nimetatud näitejeltskonna juhatusel jõe soow.

Tähti siin on, lähedalt ütelda, aristokratia ijerawrki kommete piisulamine. Piltlikult näidatase ära, kudab aristokratia oma nõrkuse pärast „sisse tutub“ ja elawate piltide teatri ohwriks langeb.

Peeoaja etendaja S. Miettonen (H. Luoto) oli esialgul nagu wahje kange ja paaril korral unustajiwad läed ära, et mujalt teha jooobnud on. Pärastpoole tadus aga kangus ja ühhtlasi unustamine ära ja mängija tundis end kodus olevat. Teine lugu oli aga tema teise poole Hilbaga (S. Stark). Ugeba, pealetomawa ijeloomu ajemel leidmise pehme, järel-andliku ijeloomu näitelawal. Kõige ägedamadel fokkupuuimististel oma mehoga astus Hilba poolpaluwal toonil mehe wastu üles. See laotas fokkumängimise mõju märkialt. Hilba wanemad Pühitiid (hr. W. Wilenius ja neiu E. Mantanen) oliwad jellewastu aga täiešte kodus ja nende fokkmängu andis taunis juure kunstilise maitse, kõige parem kunstiline jöud tuli aga Boris Mensti (J. Kalljomäki) etenduses nähtawale. Eitests ei wõinud jeda jugugi ära tunda, et näitleja mitte wenelane ei ole. Raskest keelelifest murdest oli J. K. nõnda heaste üle jaanud, et igauks peakwaataja tahmata enefe ees puudulikult Soome keelt rääkijat wenelasi arwas nägemat. Peale selle oliwad etendaja liigutused täiešte Wene ärimehe omad. Ülekõibijel üteldes, tundis Boris enefe näitelawal kõige rohkem kodus olevat. Kunstilijel lubab see noor näitleja enefest palju lootä. Teiste wähemate osade etendajate, nagu teenija, jõumehe jne. kohta wõid ütelda, et neil näitelawaline dissiplin peaaegu weel tundmata oli. Iseäraniis suuri wigasid tegi jõumees oma osas.

Sisäki, peab ütlemä, et tähendatud näitejeltskonn palju, palju rohkem kunstilijel nõudeid näitelawal jõudis täita, kui meie jeda oma kodukilades ja alewites wõime leida. Soowin jellepärast kodumaa näitejeltskonnadetele edasi püüdmijsel soowim agarust!

Wenemaal.

Peterburist. S. M. Sajanowi näidend „A u d u e a e g“ keelati hienjuri poolt ära.

— Hoaja lõpuni jääb Aleksandri teatris weel 29 etendust anda. Paastujajats ei lubanud näitlejad puhujele minna. Seera Warlamow kawatas küll jeda, aga ta jäi rän-gaste haigeks, mille üle trupe koguni hirmul on.

— Paastuwaegne näitetege-laste koosolek algas 2. jsp. teatrijellil keitbätro juures.

— Vähemal ajal awatase siin ajaloolik teatri- ja näite-etenduste kuulutujelehtede jne. wäljanäitus, mille sissetuluf heategewaotstarbeline on. Wäga huwitaw töotab siin wanade (40. aastastel päritolewate) miitirilehtede ja orjabe-näitekuis-nikkude joonistatub kaarditeste jaostkonn olla. Wiimastes on joonistuji juurematel ja kodusest teatritest, kus etendusi jödgiaegadel mängiti. Mäkirilehtesid, näitlejate korrikaturisid ja päewapiltisid on taunis wanaaegseid.

— S. Sobinow kawatseb lähemal ajal kontserdi-ringreisi kogu Wenemaal ette wõtta

— Kui juur pealinna näitemängufoolide arw on, oleks wõinud Sawina juubeleumipidustufe puhul teada saada, jett

siin käsiwad peaaegu igalt poolt õpilaste saaditud õune soowimas.

Wille üle nendel kunstjel ettelugemisi peetatse?

Peaaegu iga awalit ekjam sejab õpilast tema ekamineerimisel, ijeraniis tuntaw on jee näitemängutuneti ekamineerimise juures.

Noorrahwas ei osta näitelawal täia, ei tea, kuhu oma täsa panna, sõnu wälja üteldes pudrutase ainult ja miimifati ei leia pea kunagi — kõige selle täteõppimijests on teatrifool, ta peats aga tätelikum olema, jett miimifataks on wõrblemisi nõrt, kuna jee ometigi kõige tarwikikum näitelawaline tingimine on.

Wisame sija anekdodi, et näha, kui tähtis miimifati on:

Keegi kurt kunstnik jötis Londonisje ja wiimati juhtus ta kogemata kombel näitelawale ega läinud etendust mödda kus ta kaasa poleks mänginud.

„Mis teie siin teete?“ küsis keegi tema tuttawest. „Teie ei tuule ju midagi.“

„Paju, mis ma ei tuule, aga ma filman teiste miimifati ja siss tean ma, mis mul teha wõid ütelda.“

Wissifit. Marsellaiaise pärasä. Uhes Junidi teatris pani keegi politseiniit tähele, et ühes sõnadeta wiifis marsellaiaise tundmärtisid kuulba wõis. Selle tagajärjel keelati juuditeelised etendused ära. Selle wahje peal jäi entrepeneur haigeks ning näitlejate seas algas wormilik nälgimine. Wäljapeajemata jekuorraas wiibiwad näitlejad pöbbrastiwad palwega tuberneru poole, mille tagajärjel etendused uueste lubati. Näitlejad nälgijiwad üleüldise 10 päewa.

Moskwaist. Teatri-liia kasu wõtja d. Moskwa rahukohus oli mõne päewa eest tats teatripiletitega „hangeldaniise“ asja harutuel.

Keegi Schmulewitsj tähtis „Suurde teatrisse“ minna, kuid jäi kajuwõtjate käest tuulda, et kasjas enam piletid ei ole. Üks elukustelne liiakasuwõtja paktus jemale teentoolipiletit 150 rubla eest müüa, mida aga Sch. mitte wäsu ei wõinud. Raemalt oli esimene paktuja lahkunud, kui juba teine ilmus, kes piletit 35 rubla eest paktus.

Seal käsiwad mõlemad paktujad riidu, mille tagajärjel asi kohrusje läks. Rahukohunil mõistis ejimese liiakasuwõtja, Saharowi 40 rbl. ja teise liiakasuwõtja — 5 rbl. trahwi maksma.

Teises asjas, kus keegi Sokolow teatri looshepiletit, mis 10 rbl. 50 maksis, 38 rubla eest ära müüis, mõisteti tähendatud Sokolow 40 rbl. trahwi maksma eht 10 päewaks aresti. „Tall. Teat.“

Kodumaal.

Pärnuist. Pärnu Eesti „Endla“ teatri- ja kontserdimaja ehitus pakuti nendel päewadel wähepaatkumise teel wälja. Kõige pealt loeti ehituse kirjeldus ja ehitajale ettepanewad tingimised ette. Paktumijest wõiswad 4 ehitajat osä: G. Darmer, E. Klein, J. Tärt ja P. Osche (wiimane oli Walgast). Paktumine hakkas 80.000 rublast peale. Ehitamist oliwad walmis kõige wäheema hinna eest oma peale wõtma: G. Darmer 59.000 rbl., E. Klein 63.000 rbl., J. Tärt 58.900 rbl. ja P. Osche 59.250 rubla eest.

Eestseisus ja ehitujekomisjon otusats wähepaatkujate jäaft mitte kellegi täte patunud hinna eest ehitust anda, waid ehitajatega uueste äffitult kauplemä hatata.

Jga ehitajaga äffitult kaupleses jätwad Osche 58.900 rbl. ja E. Klein oma endise hinna juurde, kuna J. Tärt ja G. Darmer mõlemad walmis oliwad ehitust 58.500 rbl. eest oma peale wõtma.

Ehitujekomisjon ja eestseisus waliswad tahje wiimase julgast, kes ühepalju hinda soowiswad, G. Darmeri „Endla“ teatrimaja ehitajats, kes ehituse eest 58.500 rbl. saab.

„Postimees“ Pärnu wäljaanne.

Wälje-Maarjast. Siljuti mängiti siin „Mongaisa“. Näha oli, et osasid pähe oli püütud õppida, kuid siiski ei juudetud küllalt kokkumõistijel lõpuni läbi wiia. Olets soowitaw, et osade wäljajagamine ijeloomukohaselt järuits Rahwale ja näitlejatele oleks sidsjam ja parem, kui maels tujutawad näidendid ette toobats. Sarasjed kõrgema seltse-

linna ja suurlinna elu kujutavad tüübid jäävad rahvale võõrats ja arusaamataks, ning näitlejate seas leidub neid, kes sarnastele õhukihitadesse, mis neile võõrad, tungida ei suuda. On ka arusaadav, miks „Luule pöörijes“, „Palas-taja õde“, „Kolmat aega wallawanem“, „Maa“ j. m. t. wai-mustust äratasivad.

Peale selle andis veel wiulikutuntnit Riis kontseriti, mil-lele rahwas tormiliselt lisa nõudis, mis soovi ka kunstniku poolt täideti. Kord oli eeskujulit. Piduline.

Räpinast. Seltsimaja küsimus. Juba mit-meid aastaid on Räpina selt-konnategelased selle üle pead murdnud, kuidas Räpinasse saaks seltsimaja muretseda. Seltsi-maja kohta tuntakse kõige wadadust. Räpinas on praegu wiis seltsi: Põllumeeste-, Hariduse-, Raubatorwatajate ühisus, Laenu- ja Hoiuühisus ja karstusejels „Wõhandu.“ Ilhelgi seltsil pole kindlat korterit. Koosolekuid peetakse suuremalt osalt ilka wallamajas ja leerimajas. Aga pidusid ei saa muul ajal toime panna, kui ainult wuueegadel, kui mõija rehed ja kühnid tühjad on. Täis wiletsust on niijugused rehed ehk kühniõhustused. Et seltsimaja senini ilka chitamata on, tülil osalt sellest, et ühelgi ühtikul seltsil enesel niipalju jõudu ei olnud, et tallist maja üles ehitada, kuna jälle teistest poolt seltside omawaheline kokkuleppimatus ja wlasti küsimus maja küsimust wanal paigal kinni pidamisest. Kõige jündsam majo-ase saaks siis, kui kohalict mõijaomanit v. Sievers selle küsi-gile kiriku ümbruskonda annaks. Aga jeda ei taha see kõrge herra milgi tingimisel teha. Kui minewal aastal mõijaoma-nit Wõõõõju Tuletõrjutajate-seltstile pika pealekäimise ja palwete järel wiimati majoalene andis (praegu on Wõõõõjus seltsi-maja walmis; jõulu wiimajel pühäl oli maja siiseõnnistamine). siis tärkas ta Räpina seltistegelastel uus lootustett üles: ehk annab ta ka Räpinasse majoaseme, kui weel kord kõi-tide seltside poolt ühisel jõul tema poole pöwrata. Waliti uueste seltsimaja ajutamise komisjonid tegeuwesje, kes kõi rattad käima panema pidiwad. Mitmete lahtete inimeste poolt lubati seltsimaja ehitamise heaks annetust, küll raha, küll ehitusmaterjal, küll hobusetõppawade näol; lubati ka mit-melt poolt mõni sada rubla ilma protsentideta pika aja weale laenuks anda.

Peale selle on weel Põllum.-seltsil juba waremalt üle 400 rbl. maja ehitamise heaks kokku kogutud. Suhtiwad jõud töötawad nii kudas mõiswad. Matusti raskustest kuldagi üle saada. Et ebaspidi maja ilka ehitatud saaks, selleks on kõi-tide kohaliktude seltside eestseisujeliikmete ühisel koosolekul seltsiid ühendaw põhjustik wälja töötatud. Majoachitamise tulu arwati järgmiselt nõutada: Põllumeestestels annaks oma 400 rubla ja teised neli seltsi annasjwad igaküts oma jõudu müüda nii palju juurde, et 1000 rubla täis saaks, kingituste ja protsentideta laenude teel arwataks üle 1000 rubla kokku tulewat. Seega oleks siis juba 2000 rbl. koos. Kui 6—7000-rublaline maja ehitada, siis tuleks weel 4—5000 rubla lae-nata. See laen laaks iga aasta pidude puhast siisetulekust ja seltsimajast osawõtjate seltside teatud osamaksude summast wähenatud. Selarwete järele peaks maja juba 9—10 aasta järel seltside päriselt jääma Wäljatöötatud põhjustikja põhjal ajutataks üks ijeääraline seltside „wajeselts“, mis 25 liikmest koos seisab ja mis ainult seltsimaja ajutamisesje ja ehitamisesje puutuwaib asju korraldab ja juhib niing, kui maja ehitatud saab, siis maja eest hoolt kannab, maja järele wal-wab ja kõi maja ülewaltpidamisesje puutuwaib asju ajab ning toimetab. — Nii siis on Räpina seltsiid kord ühisel jõul ja jõul seltsimaja ajutamise küsimuse kallale ajunud, ehk suu-detakse jellel teel midagi korda saata. „Tallinna Teataja“.

Tallinnast. Hiljuti andis kuulus wiulikutuntnit, Peter-buri konserwatoriumi professor Leopold v. Uuer, Klaweri-mängijanna Wanda Boguška-Steini kaastegewusel siinses bbrjejaalis kontserdi. Kontserdi eeskawa oli Corelli, Tshai-kowski, Chopini j. t. tödest kokku seatud. Jsearanis rohket huwitust kuulajate seas ärataswad Corelli wariatsoonid ja Tshaikowski raske wiulikutontsert, mida kontserdiandja suure osawusega kuuldanale tõi.

Klawerimängijanna Wanda Boguška-Steini poolt ette-tatud toodetest meelbts kõige rohkem Mozjtkowski Caprice espagnole. —

Kontserdiandja oli publikumi tungiwate nõudmiste peale jumunud palju liisa andma, kuna kontserdi lõpul kitudawaldu-sed lõppeda ei tahtnud.

— Sümfooniakontseriti, mis kapellmeistri hr. M. Kirchfeldi juh. Mustapeade klubi jaalis ära peeti, wõib hästi korda-läinuks pidada.

Orkester, mis 45 mängijast koos seisib, täitis oma üles-annet korraldult ja hoollega, nõnda et helitööd, mis sel kont-serdibil ette kantid, kuulajate peale kõige paremat mõju awaldasi-wad. Mis eestawasse puutub, siis oliwad eimesesje jaosje rasema siyuga helitööd (Wagneri „Tannhäuser“ ouverture j. t.) mahutatud, kuna teine jagu enesje tergemat laabi too-deid sijalbas. (Bizet: Carmen Fantasia; Blou: Blumenge-flüster; Waldteufel: Estudiantina Walse j. t.)

Muu jeas wõib kõige hästi kordaläinud toodels ka Wag-neri raske „Tannhäuser“ ouverture nimetada, mida hr. Kirchfeld peenelt ja asjatundlikult ette kandis.

Kahwa osawõtmine oli rohkepoolne, mis rõõmustaw näh-tus sellest on, et publikumi arwalaamine ja huwitust sümfoonia-kontsertide wastu on kaswamas.

— Eesti teatris „Estonias“ mängiti kolmapäewal, 24 weebriuaril j. a. eimest korda Karl Millöderi rahwaoperiti „Seitse kilplast“. Doperi siju on juba „Rättelewa“ lugeja-tele tuttaw. Pean ainult juurde lisama, et Millöder seetord oma muusika kõige tõhijelt on loonud ja tema muusika tege-laskest palju nõuab. Kõige pealt suurt toori, mis ühtikul jagatud on — näitusets juntrud, siis kilplased ja lõpuks segafoor. Siin on peaoja tenorile kirjutatud: tangelasje-teno-rile Otmär von Mansbergile. Selle osa källes ripub ooperi saatus. Otmär ja Rätse — neeb on peoasj. Esmimes mängis hr. Wlaubrit, teist neuu Pumbö. Ei wõib nõuda, et Wlaubrit tangelasje-tenori parteid laulaks. Peale selle on muusika illeilidijelt meie rahwale liig tõsine — juba „Seits-mes kilplases“ liig tõsine, mida peame meie siis teistest ooperitest rääkima. Sel põhjusel ei leidnud nimetatud rahwa-ooper meie teatris mitte seda wastuõtmist, mida meie teiste ooperiteid juures nägema oleme harjunud. Rahju. Rättelew ja mängu juhatus, ijeääranis muusikalijest klijest, on palju waewa näinud, rohketi kui ialgi enne, ja selle tõttu toodi ta la kõige rahulohdawalt ette, kuid pealwataajad wõiswad toode kannis leigelt wastu. „Päewalehes“ teistkordse etenduse järel arwas arwustus sebadama ja soowitsa ooperile sellega tõmbe-jõudu juurde luua, et humoristilikes jaos rohkem „Lokalnaja“ tuua. Täiesie kõige. Kuid kahjaks ei jõudnud näitlejad riig rutulise ettewalmistuse tõttu mitte küllalt selle wastu endid ette walmistada, aga nagu kuuleme, tahetakse järgmise kordamise juures uued naljalaulud sepijeda. Jgatahas on „Seitse kilplast“ oma muusika poolest üks parematest, laulumän-gudest mis senini meie teatris on ette tantud. Aga, nagu kuulda, nõutakse igalt poolt weel kõige tungiwalt „Tõbbusat talupoega“...

— Laupäewal, 27. webr., mängiti „Eesti teatris“ meie hästi tuntud M. Dinteri komöödiat „Salakaubanedajad“ kolmat korda. Rahwast oli kõige rohkest. Ja terawõtteline komöödia wõeti hea tujuga wastu. Pihapäewal, 28. webr., mängiti „Eesti teatris“ „Kerjus üliõpilast“ — Karl Millöderi 4-wa-tustilist ooperiti. „Kerjus üliõpilane“ on Millöderi tödest kõige rohkem populaariteeti jõudnud wõita. Siin on tuntnit palju tuld ja wärwiriktust mõistnud luuo. Tema wiisib on tuttawad ja oneti kuuleme neid uueste hea meelega. Wana ooperit, aga jääb igaweste uueks! Mulle teeb palju nalja „Wirulases“ lugeba, kuidas selle lehe arwustaja Millöderi „Kerjus üliõpilase“ kohta kirjutab, et küll liig kulunud ja tema muusika kõige labane olla ega midagi u u t ei paku-wat! Eeba „u u t“ nõuab arwustaja „Kerjus üliõpilast“, mis niijama wana on aastate poolest nagu ta ijeji, mille meloodiat iga haritud inimene wiliistab, — ooperitilt, mida klassikalijeks nimetatakse. — Ettekannet wõib tödest korda-läinuks lugeba — tuju oli hea. Neu Sassi ja hr. Wessoni buett „ainult ühte palun ma“ — pidi tungiwa nõudmises peale korratama. Krakau kubernerit Olenborfi naljalaul „Tühja tah“ on kõige hästi õnnestunud. Riiduwäärnt on see, et „Kerjus üliõpilast“ täielikult ette tantakse, näitusets jätawad teijed prowintsinäitlewad jagedaste neljandas pildis „en-jemble“ wälja, mida meil „Eesti teatris“ kõige muusikalijelt

tähtlikult ette kantakse. Peale selle on hr. Ed. Kurnim „Hanejala“ ofas wäga hea — ja liialdujest ei wõi juttugi olla. Eesti „Hanejalga“ annab juba nime poolest õige karakteristilist mõista, misjulgune operetihanejalga on — ja hr. Kurnim, sest nõnda öeldub „drahtijher Komiter“ on igapidi tohja peal, fei niijugune komitus ei tohi mitte hääle poolest i l u saste laulda, nagu herra Topmann nõuab, waid h u m o r i f i l i s e l t.

— Tallinna linnawolikogu koosolek 3. märtsil. Eesti teatri- ja rahwamaja asi. Kui 1903. aastal Tallinna Eesti seltside tegelaste hulgas kohaliku Eesti teatri ja rahwamaja ehituse mõte küpema hakkas, arwati, et ühest watamaast teatriplatsiks küllalt jaitub, pealegi, kus karta oli, et tollaegne jatsline linnawolikogu niigi palju anda ei tihka. Nii arenes nii, et 1904. a. teatri ehituse eeswõtjate eesotsas seiswa „Estonia“ jeltsi nime peale Karja wärawa promenadi ääres 450-ruutjillalaline krunt kätte anti. Urusaadaw on, et ehitusega tohje hakkama ei saadud, ja aeg läks ebasi. Wjaga kaswawimad aga ka plaanid ehituse juuruse tohja; seletati, et nii tähtsat ehitust tänase ja homse tarwiduse järele rajada ei wõi, waid tema niijugune peab saama, et ta ka tulewatele põlwebele kõlwab. 1907. aastal paluti künnalt weel 719 ruutjilla maad endise krundi kõrwal juurde ühes kaubapoodide digufega teatrisuone alumisel korral. Seba lubati kergemine, et linnawalitsus wahpeal eestlaste kätte oli läinud ja jatslased oma teatri ehitusega ka päewakorrale astunud. Kuid siis tuliwad uued muudatused. Kawatsetud Tallinna Eesti teatri ofaishijus leidis 1909. a. algul kinnitust ja „Estonia“ selts andis oma digufed ja kohused teatri- ja rahwamaja ehituse poolest terwelt uue teatriofaishijuse kätte, sellele niijama „Estonia“ nimeks oli antud. Wahpeal oli ka teatri plaan walmistatud. Plaani täienbamisel selgus, et kahte jarku lubatud teatrisuonile weel turu poolt küljest riba maad, nimelt 45 ruutjilla, lisaks waja oleks. Ennem antud 719-jillaline kätt ei olnud weel tellegt nime peale kinnitatud. Mõõdalainud aasta lõpul andis siis Eesti teatriühisus „Estonia“ linnaametisse palwe, millega nõutati, et eemalt antud maad küll ofaishijuse nime peale ümber kirjutataks, püraastine 719 ruutjilla ofetohje ühes kaubapoodide ehituse digufega ühijuse nimele kinnitataks ja sellele turu poolt weel 45 ruutjilla juurde antaks. Ühtlasi palus ühisus enesele ehituseks linna kinnimurust ja liiwataewandusest makjata kiwide ja liiwa saama digust ja peale selle lepingutingimistes segaduste ärakorbmisteks mõne tohja muutmist. Ühisuse palwe kull, peale selle, kui ta majandusekomissjoni toetus oli leidnud, näid 3. märtsil linnawolikogus otustamise alla.

Linnapea ette juhatusse oma abikise Belljagini kätte andnud. Linnaameti ettepanet, milles teatriühijuse palwe täitmist soowitatakse, loetatse ette.

W. Tõnson: Et linnawolikokud, kes Eesti teatriühijuse liikmed on, selle asja harutamistest ja otustamistest osa ei wõi wõtta, siis lahtun mina otustumisel.

Ühes Tõnsoniga lahtuwimad otustumisel jelsamal põhjufel weel kilmmetond wolikoguliikmeid. Linnapea abi Belljagini teatab, et ka tema Eesti teatriühijuse litge on, ja lahtub ka. Koosoleku juhatajaks hakkab linnapea asemel isearalistel korwabel W. Groshewoi.

W. Mend wõtab selle sõna ja seletab, et tema küll niijugusest haridusilijest ettewõttest, nagu kohaliku Eesti teatri asutamine, lugu peab ja sellele kaasa tunneb, kuid ometi kardab ta, et teatriühijuse juhatus acgande jookjul ärimeeste kätte wõiks minna, kes teatri ärilijest ajutusel teesiwad. Tema ettepanet on, et kõnesolew krunt ja poobide digus „Estonia“ teatriühijusele üksnes selle tingimisega lubataks, et seal joowastawate jookidega puhwetit ei tohi olla. Mis aga 45 ruutjilla juurdelubamisesse puutub, siis arwab tema, et juba enne lubatud krundist küllalt on.

W. Räril juhüid tähelepanetut selle peale, et terwes ilmas teatritega äri ei saa teha ega tehta, sest et neile juurde tuleb maksta, ega ole ka sellepärast siin karta, et teater ärilijest ettewõtteks muutub.

W. Puulisa seletab: igal pool püstitaw linnawalitjused oma teatrid toetaba, et nad elada wõisiwad, mis peaks siis Tallinn oma teatrite kistendust tegema hakkama. Seisab ju sealsamas turu ääres teistjulgune asutus „Metropol“, mida igatahes mitte teatri kõrwale ei wõi seada, ja temale on ometi enam kui 45 jilla maad antud.

W. Mend: Ehitataw rahwamaja jäägu rahwamajaks, aga mitte mõnests joogikohaks.

Juhataja paneb kinnimise healetamisele. Kõit koosolijad wolikogu liikmed on ühel heale linnaameti ettepaneku ja teatrisuoni lubamise poolt selles mõedul ja tingimisel, kui seda on palutud.

Saksa teatriseltsi president oli linnaametisse palwe andnud, millega Tallinnas ehitusel olewale Saksa teatriselle Kaubapoodide ehituse ja rendile andmise õigust nõutakse, seletades, et teater ennast muudu ülewal ei jaska pidaba. Linnaamet oma ettepanetus soowitaks selle palwe täitmist. Sõna wõttis W. Mend ja, seletades, et plaanitsetaw Saksa teatri kaubapood linna enese kaubapoodide fissetuleku, mis aastaks üle 14.000 rubla suur on, kuna mõlemate poed turu ääres ligistiku ja wastamisi saakiwad seisma, ära wõtakiwad, pani ette — Saksa teatriselle poobide ehituse digust mitte lubada.

W. Rarlson tähendab, et Saksa teatriselts umbes 2—3 poeruumi mõtleb ehitada.

W. Sonike seletab, et teatrid igal pool beitsidiga töötawad; tema paneb ette Saksa teatriselle poobide ehituse ja wäljarentimise digust lubada.

Healetamisel wõetakse linnaameti ettepanet healtenamusega wastu. W. Mend jääb isearwamiste juurde ja palub seda protokoili kirjutada. P.

Üle Kapa Magolm, E. K—t. Oleme Teile kohe peale ilmumist numbrid saatnud. Et Teile kätte pole saanud, imestab meid wäga. Saadame 1., 2. ja 3. Teile nüüd korraga.

Narwas. A. R—a. Teile maksab 10. Saadame wähem, sellega saate 30/0.

Tallinnas. G. & H. kontoris A. M. täitsime Teile soowi.

Tartus. J. K—a. Saadame, nagu soowite.

Kroonlinnas. J. S—a. Saatsime proowinumbrid. Lehe on selts tellinud ja seltsile käib leht. Nii andis wana toimetaja üles. Nurisemistega pöörake tema poole.

Üle Abja. J. Järw. Täitsime Teile soowi.

Tartus. G. Leitmann. Nr. 1. ja 2. saatsime Teile Tartusse. Minewase aastakäigu kättesaamatuse puhul pöörake Narwa herrade Parmide poole, sellesse asjasse ei puutu uus toimetus. Saatsime tänawu ilmunud numbrid uueste.

Helsingis. J. S—u. Ei saa tarwitada. Saatke margid, siis saate tagasi.

Kaalikas.

D. Jatkolewi „Tubaka“ kirjeldusele vastuseks (waata „Mätelama“ nr. 2, esimesel kuulatuselisel).

Olen nõus, et nikotini
Kobrulehes leidis Dohtin,
Et ka kaalikas ja kapsas,
Hapuoblikas ja heinas
Leiduda võib wiimatigi
Nunnu tuntud nikotini . . .

Sõbrad, asjalugu selles
Tõsiselt ei seisagi —
Lõhna pole kõigis nendes,
Maitset, maitu raasugi!
Tõendada võib ma weel,
Et tehnika on ebateel —

Wõtke näituseks „Krem“, „Cwa“,
10 t. 6 t. 1/4 t. 46 t.

„Mel“ „Egiptus“ täitsa hüwa,
igasugusel hinnal

„Desfert“, „Delis“ ja „Peri“,
10 t. 6 t. 10 t. 12 t. 10 t. 10 t.

Maitstawad nagu maasikmari.

Siis „Kayr“ — waat' tubat kus,
20 t. 6 t. ja 15 t. 6 t.

Lõhn ja mait on täitsa uus —

Ja seda olla tõest' ei wõi,

Et wähest waleatks Michet

Seft tubat hea, et suitseta

Ja aina lõbul unista!!! —

Onu Michet.

Paberossid. Tubakad.

Ikka kõige paremad.

A. N. Schaposchnikowi tehas,
Peterburis.

☘ ☘ Saada igal pool. ☘ ☘

Mätet laiali. Tubage, et ma oma naist ja tättari teile ette sear. See wanem on minu naine ja noorem — minu tättar.

Kõnetraat nr. 346.

Minult Pika ja Waimu uul. nurga peal
olewast nr. 43/2

C. L. Kymmeli

õlleladust, mille pidaja hr. C. Hanson on, saab head

Saazer- | Bräu
Spaeter- |

Berliner Weisbier Münchener

Simonadi Pilsener

Selterfi Märken

Kwasfi ja Saager-

Mödu Baltrisch

Saada igast restoranist Tallinnas. Tellimisi wõtawad kõik wiinalauplused wastu.

Pika ja Waimu uul. nurgal nr. 43/2.

☛ Kõnetraat 346. ☛

C. Hanson.

„Tere tua wa' nuabri Jürka! No, kust na nied iad suapad kätte oled suanud?“

„Jah suapad on iad, nendega kii ikka wähemast oma wiis uastat ä'ä. — Ega kusagilt mujalt nii iad kruami ei sua, kui ikka

Tallinnast

Bernsteini

juurest, wuata sialt*

Suurelt Karja uul. nr. 20.

Sialt suad kamaspiatsleid, wiesuapa kare-
id, wuorsuid kroom- ehk schewronahast ja
suapariiet.“ N'ä aga adressi unusta

Suurel Karja uul. nr. 20

Bernstein.

„Restmise täiskaswanub naissterahwa puusaluude suurus on 36,6 sentim., meesterahwal 12,5. Minult selles näitab naissterahwas meesterahwast üle olewat.

„Meelidse on nende pealuu ajusõnjus 1350 kub. sentim., meester, 1400 sentim. Naissterahwa ajude raskus on 1350 grammi, meesterahwal 1390 grammi. Sädamet raskus on naissterahwal 250, meesterahwal 300 grammi.“ — ütles naissterahwaja pessimist, kuna pärast wälja tuli, et tema oma ajusõnjus koguni ahtate oli.

Tellimine aastaks
1910. kestab edasi

„Noor-Gesti“

Modern kirjanduse
kunsti ja teaduse
ajakiri.

Ilmub kodu- ja väljamaa kaastöbliste toetusel iga kahe kuu tagant 6—7 trütipoognaliste vihktudena suures in quarto taustas kunstiliste kaunistuste ja kaasannetega.

Ajakirja toetavad järgmised kirjanikud ja kunstnikud: J. Alvik, J. Adamson, K. Aleksander (warjunimi), J. Barbarus (warjunimi), Georg Brandes (Daani), W. Damberg (Läti), E. Enno, Viktor Eglit (Läti), Johannes von Guenther (Saksa), W. Grünthal, Marie Heiberg, K. A. Hindrey, Eduard Juhanson, K. Jungholz, P. Juschkewitsh (Wene), Aino Kallas (Soome), A. Kitzberg, W. Koskenniemi (Soome), K. Köstner, H. Laipmann, Eino Leino (Soome), Johan Liiv, Bernhard Linde, J. Lintrop, K. Mägi, K. Menning, K. K. Michelson, K. Nyman, J. Oks, A. Perli, M. Pufits, A. Promet, K. Raud, P. Raud, J. Sarw, K. Stalbe (Läti), S. Sommer, Gustav Suits, E. Tammes, A. H. Tammisaare, A. Tasa, Fr. Tuglas (warjunimi), — via (Soome), W. Triit, K. Triit, Marie Uder, A. Uurits, Harald Williams (Inglise) ja t.

Esimene wiht (112+16 lht.) on ilmunud ja sisaldab järgmiste kirjanikkude töösid: J. Barbarus, Georg Brandes, W. Damberg, Viktor Eglit, Johannes von Guenther, W. Grünthal, Marie Heiberg, A. Kitzberg, Eino Leino, Bernhard Linde, J. Oks, Gustav Suits, E. Tammes, A. Tasa, Fr. Tuglas, — via, K. Triit ja Harald Williams. — Esimeses vihkus leidub ilustusi järgmiste kunstnikkude poolt: K. A. Hindrey, K. Mägi, M. Pufits, K. Raud, K. Triit ja A. Uurits. Kunstikaasanded eralijadena: K. Raud'i tödest kolm, P. Raud'i tödest kaks ja K. Mägi tödest üks reprodutsioon.

Teine wiht ilmub märtskuus. ☉ ☉ ☉ ☉

☉ ☉ ☉ ☉ Iga wiht võimalikult iseseisaw.

Aasta ja poole aasta tellijad saavad „Noor-Gesti“ kirjastuse väljaandeid 30% hinnalandusega; saatmise kuld kannawad tellijad. Tartus saavad tellijad K. Sööt'i, Tallinnas A. Busch'i ja Peterburis „Uhiselu“ raamatukauplustest „Noor-Gesti“ väljaandeid sellesama hinnalandusega. Ajakirja poolehoidjate algatusel pandakse aasta jookkul kunstinäituse ja kirjandusliku õhtuid toime, milledest osawõtmine ajakirja tellijatele maksuta on. Vähem kunstinäitus on Anarwu augusti- ja septembrikuudel Tartus ja Tallinnas.

Ajakirja tellimise hind: aastaks postiga 4 rbl., postita 3 rbl. 50 kop., pooles aastaks postiga 2 rbl., ilma 1 rbl. 75 kop. Üksik nummer 75 kop.; väljamaale aastaks 4 rbl. 50 kop. Ajakirja prospekt ja „Noor-Gesti“ kirjastuse katalog saadetakse soowi peale maksuta. Ajakirja proovinumbrite soovijaid palutakse aga 75 kop. markides kaasa liigada.

Ajakirja kuulutuste hind: teksti ees ja kaantel terve lht. 16 rbl., pool lht. 8 rbl., weetakand lht. 4 rbl. Teksti taga terve lht. 12 rbl., pool lht. 6 rbl., meetakand lht. 3 rbl. Soowitame ajakirja kuulutamiseks isedranis raamatukauplustele, kirjastajatele, kunstiasjade kauplustele jne.

Ajakirja talituse asemik on K. Sööt'i raamatukauplus Tartus, Aleksandri uul. 5. Tellimisi ja kuulutusi wõtawad wastu: kõik Gesti ja Saksa raamatukauplused Tartus, A. Busch Tallinnas, „Uhiselu“ Peterburis (Офицерская, 5), cand. E. Enno Walgas, A. Küng ja J. Karu Pärnus ja Songi Wõrus. Kus talituse asetäitajaid ei ole, palutakse otse talitusest tellida.

Töimetusele ja talitusele määratud kirjade ja rahasaadetuste aadress: Ajakirj „Noor-Gesti“ Tartus (Юрьевъ, Импл.).

Wastutaw toimetaja ja väljaandja: **Gustav Suits.**

Toimetuse sekretär: **Bernhard Linde.**

Kujutawate kunstide osakonna toimetaja: **Nikolai Triit.**

„Postimees“.

Tellimine 1910. aasta peale festab edasi.

Enam kui ühe inimesega on „Postimees“ käinud; 54-dat aastat algab ta. Käsi ja kurjest aegadest läbi käies on ta ühes selle rahwaga, keda ta jõudu mõõda alati teeninud, kaswanud ja tugewamaks käinud, wäikestest ja kehawast näbala-lehetelest aegamööda juureks, uue aja kõrgusel seiswaks, igapäew ilmuwaks poliitikaliseks, majanduslikuks rahwa healekandjaks ja kirjanduslikuks jõuks paisunud!).

Teerallist hoogu on „Postimees“ wiimase 12 aasta jooksul oma praeguse toimetaja ja wäljaandja juhatusel wõtnud, kes Eesti rahwuslike-demokraatlike edumõtte oma lipule on kirjutanud. Rahwusline-demokraatiline edu on ainult kons-titutsioonilisel Wenemaal kindlustatud.

Eesti rahwa kõigekõrgne waimline, majandusline ja poliitiline ehenemine on ainult siis mõistetaw, kui laialised rahwalikud omawalitsused wallas, maakonnas ja kubermangus, kiriku, kooli ja kohu põllul oja wõtma peawad, kui nende meelele ja keelele igal pool tarwilik tähelepanet ja lugupidamine osaks saab.

„Postimees“ usub kindlasti, et ta uuel aastal Eesti tütreid ja pojad hulgani teha selles mõttes toetama tõttawad ja kõiki talistusi meie ühisel teel ära wõitma aitawad, nii et meie rahwas tähtsal kohal Läänemere rannal õitseb ja kaswab ja elawats läänepoolsetes wallits sellele juurele riigile saab, selle saatusi ta jagab.

„Postimehe“ toimetuses on alaliselt tegewad: Pea-toimetaja cand. jur. **J. Tõnisson**, netu **W. Vetter**, **R. A. Hindrey**, **J. Iwos**, **A. Jürgenstein**, **Dr. O. Kallas**, **O. Piigand**, **A. Lossmann**, **A. Paulmeister**, **W. Raub**, **J. Warit**, **Gb. Wirgo**.

Wälitsib kaastöölisti kogu ja wäljamaal on „Postimehel“ rohkem kui ühelgi teisel Eesti lehel. Sellepärast leitawad „Postimehe“ meergudel kõik kultuurailma eluwalbu-seb rutulist tähelepanemist.

„Postimehe“ kirjanduslikel osas, jutunurga silmus ilmud pikemaid ja lühemaid algupäralisi ja ümberpandud juttusid, kirjeldusi oma- ja wõõramaa rahwaste elust ja loodusel, palasid teaduse ja kunsti kohta. Muu seas nimetame:

Beatoimetaja J. Tõnissoni reisikirjeldused lähemaist Idaist:

- 1) Konstantinopoli waade; 2) Konstitutsiooni waimustus Kulbarnel; 3) Rahwaste wennaastus Ottomani riigis; 4) Noor-Türgi komitees; 5) Mooshe rahgu; 6) Türglased ja alkohol; 7) Türglased ja tšö; 8) Saidor-Pasha — Saia kulturaline toetuskoht Wäike-Aasia rannal; 9) Sõit läbi Marmara-mere; 10) Smirna; 11) Greeka saaresitus; 12) Athena; 13) Klaskita pühkal pinnal; 14) Atika linnuwaatelt; 15) Greeka isamaalus ja futurapüübed; 16) Ida äriarahwas; 17) Greeka riiklus; 18) Umber Atika ja Euböa; 19) Saloniik; 20) Noor-Türgi healekandja toimetuses; 21) Albania maa ja rahwas; 22) Bulgaria ja bulgarlased; 23) Eofia; 24) Serbia; 25) Belgrad; 26) Serblased ja köitsatus; 27) Serbia riigimeeste jutul; 28) Budapest.

Alalisel feuilletonil Gb. Wirgo toimetusel.

1. Kirjud kirjad „wennasrahwa“ maalt.
2. Eesti ajakirjaniku päwaraamat.
3. Teaduste alubelt (kuulilewaated).
4. Wenemaa waimlised woolud (kuulilewaated).

Peale selle **Gb. Wirgo** reiskirjab rahwa- ja maaelust Soomest, Rootsist ja Norrast, kuhu kirjanik eestulewal talwel ja kewabel toimetuse ülesandel reisisma lähel. **Jaak Näppo:** Kirjab Hiinamaalt, mille esimene osa „Postimehes“ nii palju huwitust äratas.

4) Bigemalt selle üle wõib „Postimehe“ juubeliahbumist lugeda, mis 1909. aastal ilmus. 260 lehekülge, enam kui 300 pilbiga. Tore wäljaanne, ilusal paberil, maksab lihtsates 175 kop., ilustates 225 ja 250 kop. „Postimehe“ 1-12 kuu tellijad saawad juubeliahbumi 50 kop. hindaga.

Juttudest, mis tulewaks aastaks järgi ootawad, nimetame: 1) Clara Diebig'i roman „Mist mää ot-jas“. 2) Palmari Finne „Meie“, fatrilised jule-joonistused Soome elust, Gb. Wirgo tõlkes. 3) Palmari Riinto Punane joon. Jutu stju on päewakirjusest kätitaw ja ka meile huwitaw. Riinto näitab nimelt, kudas Soome külamees uuest joihjaldest armudpetusest aru saab, kudas-ustakse, et see elu nagu nõiamäega uueks teeb, jne. 4) D. Truu: „Lagenbitu lapsed“ ja „Wäikeste inimeje mõtled“, pikemad algupäralised jutustused Eesti elust. Peale selle weel mitmed muud jutud, arwustused raamatute ja teatri ja mitmesuguste kunstisõbe üle.

„Postimehe“ kaasanneteks 1910 on: 1) Pille ja naljaleht „Sädemed“, R. A. Hindrey toimetusel; 2) Piltidega ilustatud kuukiri „Lasteleht“; 3) Igall kuul ilmuw „Noorepooleht“, kus juurelt osalt noorte enäste tšöb leiduwad; 4) „Postimehe kalender“, ja 5) „Postimehe ilustatud seinakalender“. „Lasteleht“ ja mõlemad kalendrid saab iga tellija hinnata taasa.

Tellimise hind:

Aastas postiga 5 rbl. 50 kop.,	postita 4 rbl. 50 kop.
6 kuud „ 2 „ 75 „	2 „ 25 „
1 kuu „ — „ 55 „	— „ 45 „

Poolikute kuude numbrid arwatakse 2 kop. tükk ja postimaksuks peale selle 10 kop. Wäljamaale 3 korda näbaldas saates 7 rbl. 50 kop., igapäew saates 10 rbl. 50 kop.

„Sädemete“ ja „Noorepoolehe“ eest on eraldi juurde maksta: aastaks 1 rbl., pooles, aastaks 50 kop., weerand aastaks 25 kop. Üksik nummer 3 kop.

Kuulutuste nonpareille-rida 5 kop., lehe eesotsas 20 kop. Kuulutus, mis ühel hoobil ta „Eus“ peab ilama, maksab 7 kop. nonpareille-rida.

„Postimehe“ lühendatud wäljaanne „E u“

ilmub 1910. aastal 2 korda näbaldas wana hinna eest juuren-datud kujul edasi. Leht tuleb nädal „Postimehe“ numbril suuruses ja wõib nii joone alla iseräalike jutunurga siise leada, kus mitmesuguseid põnewaid juttusid awaldame, juurelt osalt neidjama, mis päewalehes. Tseisjau piltidega kaunistatud jutulisa tuleb wanal wiisil iga numbriga ühes. Oma juuren-datud kujul on „E u“ odaw, aga seisutorra kõrgusel olew näbalalet. — „E u“ tellimise hind: aastaks postiga 3 rbl., postita 2 r. 50 t., pooles a. 1 r. 60 kop. ja 1 r. 30 t., weerand aastaks 85 t. ja 70 t., kuus 30 ja 25 t. — „E u“ poli-tikaline seisukoht on jeejama, mis „Postimehel“. „E u“ wõib ka kõik „Postimehe“ kaasanded ühes saada, kuid siis tuleb tellimisehinnaale aastaks 1 r., pooles aastaks 50 kop. juurde maksta.

Tellimise adress: „Postimees“ eht „E u“, Tattus; Wene keeles: ВЪ ред. газ. „Постимесъ“ („E u“), въ гор. Юрьевъ, Лифл.

„Postimees“

Pärnu wäljaanne

ilmub juure päewalehena endisel wiisil Pärnu linnas edasi. Tellimise adress: „Postimees“ Pärnus; wõib ta igast „Postimehe“ tellimisekohast tellida.

Wustades

„Postimehe“ toimetuse ja talituse

Uus
DELIKATES

piimaainetekauplus

Suurel
Cartu maanteel
nr. 8.

Soovitam oma tagawarast:

Schweitsi, Hollandi (Weidammer) ja Brantsuse (rojento, loore- ja rohelist)

juustu.

Lana- ja Pariisi - kõõgividid.

3ga seltsi piima oma piimatalitusest. Kuulsad strinifeeritud piimad. Rohvi, wahu- ja presstitud hapu koort. Konjerwib, Klud, jardiinid, apelsinid jne.

Näitusel mitmed I ja II auhinna saanud.

Suurel Cartu maanteel nr. 8. **J. Jõhwikas.**

Meetraniis maaelanikkude tarwidusi filmas peab

„Koit“

mis 2 korda nädalas ilmub ja aasta jooksul oma tellijatele annab:

- 1) 102 numbrit pealehte.
- 2) 102 numbrit jutulisa.
- 3) 52 wihku rahwalik-teadusliku raamatukogu „Paribus ja teadus“.
- 4) 52 numbrit piltidega ilustatud „Peretonna- lehte“.
- 5) 25 numbrit „Majapidajat“.
- 6) 2 kalendrit: seinakalendri ja adreßkalendri.

„Koidu“ tellimisehind 1910. a. on:

Postiga:

Postita:

ühes „Kobuga“	„Koit“ üksi	ühes „Kobuga“	„Koit“ üksi
1 aasta 4 r. — t.	3 r. — t.	1 aasta 5 r. 50 t.	4 r. 50 t.
6 kumb 2 „ 10 „	1 „ 80 „	6 kumb 1 „ 75 „	1 „ 35 „
3 kumb 1 „ 10 „	— „ 85 „	3 kumb — „ 90 „	— „ 65 „

Wäljamaale aastas: „Kobuga“ 6.50 kop., „Koit“ üksi 5.00 kop.
6 kuu peale: „Kobuga“ 3.35 „ „Koit“ üksi 2.60 „

Tellimise adr.: Tallinnas, „Koidu“ toimetusele. Wene keeles: gor. Ревель, въ контору газеты „Койтъ“.

Tellimiste ja kuulutuste wastuwõtmine lehe kontoris
Tallinnas, Suurel turul, raskoja ees.

Soovitam juurest tagawarast odawate hindadega igafuguseid kirjutus- ja joonistus- tarwitusi ning abinõusid. Niisamuti on ka igafuguseid kunstitarwitusi saadawal.

A. Klaff

Tallinnas, Harju uul. nr. 20.

Kõnetraat nr. 218.

Spetsiil arusaamatud. Kuulus Italia näitleja Novelli sõitis kord Nobigo linnalehesse ja et tüütawate uubishimulikkude eest kõrwale hoida, kuttuustas ta ennast wõdrastemaja omanikule kõrtsmitu Karl Felicci nime all. See oli sellepärast kasulikum, et teda etendusele kutsuti, kus sisesõitunud näitlejajab-asaarmastajad Ernesto Rossi, Sarrah Bernari, Salvini j. t. kuuljaste nimele all ette astusiwad. Algas etendus ja — Novelli oli mängu üle waimustatud. Keegi noormees-konjortirijutaja aga pani tema imesusele, kes oma oja, mis ta Salvini nime all mängis, hästi läbi wiis. Karl Felicci (Novelli) ei suutnud laenu kannatada, temas artas näite- funktsionil elule; ta astus nende asaarmastajate juurde ja palus, et temale Novelli melobellamatšioni ette lubataks kujutada. Seda lubati. Ta astus näitelawale ja deklameeris oma tuttawamat laulu „Minu naisel pole ilu ega wiisakust“. Ta lõpetas, ja oma kõige suuremaks imesuseks pidi ta nägema, et publikum rahule jäi ega käja ei plaksutanud. Tähendatud noormees astus, nüüd tema juurde ja ütles: „Armas sõber! Kõhlemata olete teie osaw kõrtsmit, aga ütlen teile awalikult, et teie näitlejaks ei kõlba. Waadate, lubas mina nüüd meie kuuljat Novellit kujutan, kellega teie nii wõga sõhte nägu olete.“ Nende sõnadega tagandas noormees Karl Felicci (tõffe Novelli) näitelawalt kõrwale ja tõi oma numbrit ette, millele kirjeldaw kateplagin järgnes.

! Elektrivalgusel !

Teen oma töökojas hommitul tella 9 kuni tella 8 õhtul ühes- wõtteid.

Pital uul. nr. 49, Tallinnas,

Telefon nr. 577.

Alex. Jurich.

A. Winnal'i päewapildi- töökojas,

Tallinnas, Niguliste uul. nr. 14,
Pärnus, Riikiti uul. nr. 49, . . .
Haapsalus, S. promenabil 132,

walmistatakse päewapildid moodsatel paberitel ja suurendu- sed, tusch, pigment, aquarell ja õliwõrdwidega alati korralikult ja rattu.

Kunstnikkudele ja näitlejatele teatud %.

S. Trumann'i

Delikateskauplus

Harju uul. nr. 43.

I Hambakliinik

Wiru uul. nr. 7, Alkoholai majas.

Wastuwõtmine kogu päewa otsa.

Kunstliste hammaste labororium.

Hinnad kindlad.

Kõige suurem väljavalik eestikeelsetest näitemängudest on

H. Leoke'sel Wiljandis!!!

H. Leoke'se kirjastusel on üle 70 isejugust näitemänguraamatut trükiti ilmunud ja ühes ülema trükiwalitjuse lubaga mängimiseks saada. Peale selle on minult veel kõigide teiste kirjastajate lülul ilmunud näitemänguraamatuid kohe peale ilmumist saada. — Seltsidele, kooliõpetajatele ja näitemängude ning pibude toimepanijatele saadetakse kõige täielikum eestikeelsete näitemängude (lastele ja täitealistele) ja uemate paremaksuliste raamatute nimetiri (72 leh.) hinnata läte.

Tähelepanemiseks: Igale H. Leoke'se kirjastusel ilmunud näitemängule antakse ühes etendamiseluba maksuga mängimiseks tarwilik arw trükitud raamatuid hinnata laasa.

== Tarwilikud käsraamatud näitlejatele: ==

Rudas wõib näitemängijaks saada Hind 10 kop.
Juhatus näitlejatele ja näitemängude toimepanijatele.
Hind 25 kop.

Martide wastu saadetakse nimetatud raamatud soowijatele ilma postituluta läte.

Tellim. adr.: Феллинъ, H. Leoke, raamatukauplus.

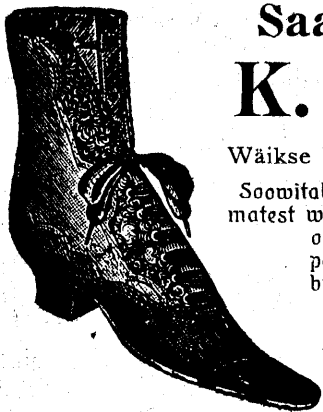
G. Rosenberg'i raamatu-kauplus

САЛЛИНАС, Wäiksel Cartu maant. nr. 1.

soowitab paremat Eesti kirjandust, päewapildi, postkaardi- ja mälestusosalmeidealbumisid, kirjutusmaterjali, koolitarwitusi ja kõiksugu muud paberikaupa. ■ Suur õliwäripiltide ja postkaartide väljawalik. ■ Hinnad wõimalikult odawad.

Hülksid „Georgi“

ainult esimises headuses igal pool müügil.

Saapakauplus K. Kask,

Wäikse Karja ja Sauna uul. nurgal.

Soowitab suures väljawalikus parematest wabrikutest uueste saadud ja oma töötoas valmistatud saapaid ja kingasid. St. Peterburi gummy kalossisid, head saapamääret, saapapaelasid, maniskaid, kraelid, kaelasidemeid, traksisid, sokkisid, sukkasid, willsaapaid ja toakingasid jne.

Hinnad kõige odawamad. Kauba keaduse eest täielik wastutus

Suures väljawalikus

Iduendist meesterahwa kraed, maniskid ja manshetid, slipid, traksid, kindad ja sokid, soowitab mõislikult hinnaga.

Robert Fams,
Wiru uulitsal nr. 13.

Tantsuõpetaja

J. Salmann,

== Pikal uul. № 47. ==

Rohu- ja wärwikauplus

K. Sosaar

Tallinnas, ringkonna kohtu wastas.

Kõnetraat nr. 462.

— Kutsake ostmisega! —

Berlini magasinis,

S. Karja uul. nr. 15,

naiste- ja meeste-

rahwaste

sügise- ja talweriiete väljamüük

igafuguste parajate hindadega.

Hulga järelejäanub sügise- ja talweriiete ning ruumi punduse pärast oma uueste valmistatud suweriiete tarwis olen, oma äri 5-aastase kestwuse järel, otjastanud kõik naiste- ja meesterahwaste sügise- ja talwepakkid, niifama ta plüsch ja riidejakid, wii-maje moe järele, paljud siisjoostuhinnaga, ära müüa, sellepärast soowitan igahäle, rikkale wõi waelele, jeda juhtumist kasulitult tarwitada, sest igakõs wõib hulga raha kottu hoida.

Iga austatud ostjat palun uskuda, et minu wäljamüügi ainus tõelik siht on oma ladu uuenbada.

Kõige austusega

A. Gant,

Palun tähelepanemist äri abressi: Suurel Karja uul. nr. 15.
Pihlaka raamatukaupluse wastas.

Berlini magasin,

Suurel Karja uul. nr. 15.

..... Jakob Liw'i kirjatööd .....

Il anne,

Caulud ja

lugulaulud

on ilmunud.

Raamat on selles kaustas ja niilugule paberiga, nagu esimene anne, 300 lhk. Hind lihtkõites 150 k. ilukõites 2 rubla.

Pealadu G. Pihlaka juures, Tallinnas.

Ostan ja müün kõitjugu prungitud majaanraami ja wõõksid ja kõitjugu teisi asju ja kraami, kõige wähemast kuni kõige kallimani. Kellel midagi müüa on, palun teatada. Wäiksel Tartu maant. nr. 6, pruugitud asjade poes.

J. Sommer.

Tellimine Eesti Kirjanduse Seltsi kuukirja

„Eesti Kirjanduse“

peale 1910. a. festab edasi.

Kuukiri ilmub Eesti Kirjanduse Seltsi kulu korraldult iga kuu üks kord, vähemalt 500 lht. aastas, ja toob hinnata kaasanena E. Kirjanduse Seltsi protokollid. Kuukirjas ilmuvad sõrdlemisi täielikumad kirjatööd, mis Seltsi tööpõllu ühikute harudega — kirjandus, teadus, kunst, rahvateadus ja kodumaa ja selle minewikutundma õppimine — ja nende töövõljalaga ülewaatlikult tutvustatakse ehk uusi magusid püüawad ajada. Ühigemad arwustused katsumad hiljuti ilmunud raamatuid läbi ja mõõdavad õiglaselt nende hindu. Sõnumed seltsi tegevusest ja „Toimetustest“, koosolekute kirjeldused, keele-, kooli-, kirjanduse- ja ajaloo-toimetonna aruanded, uute liikmete nimed, surmaga lahkunud liikmetele järelhüüded, kasjalilewaated j.n.e. hoiawad seltsi ja liikmeid alalises waimlises ühendas ja osaduses. Uute raamatute nimetiri toob kirjanduse sõpradele kõige wärskemaid teateid uueste ilmunud raamatuteft, kuulutused on kirjastajatele soowitawaks abinõuks, et wiibimata oma väljaannete peale tähelepanemist juhtida.

1908. ja 1909. a. awaldatiwad „Eesti Kirjanduses“ muu seas järgmised isikud järgmistele ainetele kirjatatööd: 1) Keeleteadus: Dr. H. Diansuu, mag. V. Kettunen, K. Leetberg, J. Jõgewer, J. Tiif, H. Põld, J. Tammemägi, A. Kull, K. Preisberg, P. Piitta = Ansomardi. 2) Kirjanduse ajalugu: J. Jõgewer, H. Prants, J. Bergmann, M. Kampmann, A. Jürgenstein, A. Liius, J. Sarw. 3) Arhologia: A. Jürgenstein. 4) Folklore: M. J. Eisen, Dr. J. Luiga, Fr. Mihtelson. 5) Ajalugu ja kultuura ajalugu: W. Keiman, J. Jõgewer, M. Lipp, Dr. Kallas. 6) Arwustused: a) ulukirjanduse kohta: A. Riizberg, J. Lawit, M. Luts, J. Jõgewer, Aino Kallas, M. Kampmann, K. Menning, B. Linde, Dr. J. Luiga, E. Enno, Fr. Mihtelson, b) ajaloo kohta: A. Linde, W. Keiman, J. Jõgewer, D. Kallas, c) majanduseteaduse kohta: M. Oks, A. Põllusaar, J. Tammemägi, J. Sarw, J. Bergmann, M. Kampmann, H. Põld, A. Jung, A. Kleižmann, H. Wall, g) arstiteaduse kohta: Dr. H. Koppel, K. Saral, h) looduseteaduse kohta: J. Sarw, Dr. A. Liius, K. K. Mihtelson, i) usuteaduse kohta: K. Kallas, J. Kuff, W. Keiman, j) kunsti kohta: K. Raub jne., jne.

Tulewajele 1910. aasta aastakäigule on kaastööd lubanud ja osalt juba toimetuse kätte saanud: Ansomardi, J. Bergmann, M. J. Eisen, E. Enno, A. Hanko, J. Jõgewer, A. Jürgenstein, Aino Kallas, D. Kallas, M. Kampmann, A. Riizberg, H. Koppel, J. Köpp, J. Kuff, K. Leetberg, B. Linde, J. Luiga, K. Menning, M. Oks, A. Põld, P. Põld, K. Raub, W. Keiman, A. Kull, J. Sarw, J. Tammemägi, A. Thoutson ja teised.

Peale selle on E. K. S. ajaloo-toimetond toimetusele hulga wanemaid ülestähendusit ja mälestustit awaldamiseks saanud, nõndajama tutawate meeste kirju. Meie nimetame siin: 1864. aasta Eesti saatkonna juhtumised, Meeruti kooli ajalugu, E. K. Jakobsoni ja Koidula kirjawahetus, professor J. Köhleri kirjad, Dr. Schulz-Bertrami kiri aastast 1870 Eesti tšerjuriludest ja poliitikaseisukorrast, J. Hurti kirjad ja muud.

„Kirjanduslist ülewaadet“ täiendatakse uuel aastal sellega, et peale eestikeelse kirjanduse ka wõra-keelseid Eesti rahwa kohta käiwaid kirjatööd tähele pandakse. Augusti tehakse juba esimeses numbris, kus „Kolm tähtsat ajaloohallikat weneestamisepäemil“ harutusle tulewad: M. M. Manasseini rewideerimiseaktid, S. W. Schahowstoj arhiwi dokumendid ja A. J. Koni mälestused.

Kuukirja „Eesti Kirjanduse“ tellimise hind on:

Postiga 3 rbl., talituseasemikudelt Tartust ise ära wõttes 2 rbl. 50 kop., nii Eesti Kirjanduse Seltsi liikmetel, kui ka wõõrastel.

Üksik nummer 25 kop. Adressi muutmise 10 kop.

Wõlgu tellimised jääwad tähele panemata.

Üksikuid numbrid müüwad ja wõtawad tellimisi wastu järgmised talituseasemikud: **Tallinnas**, A. Buschi raamatukaupl.; **Pärnus** J. Karu ja A. Küngi raamatukaupl.; **Wiljandis** H. Leotse raamatukaupl.; **Tartus** „Postimehe“, K. Sõöt'i ja K. A. Naag'i raamatukaupl.

Saada on weel:

„Eesti Kirjandus“ 1906. 320 lht., hind 1 rbl.

„Eesti Kirjandus“ 1907. 120 lht., hind 30 kop.

„Eesti Kirjandus“ 1908. 472 lht., hind 250 kop. Hinnata kaasanne „Eesti Kirjanduse Seltsi protokollid 1908“, 94 lht.

„Eesti Kirjandus“ 1909. 496 lht., hind 250 kop. Hinnata kaasanne „Eesti Kirjanduse Seltsi protokollid 1909“, 81 lht.

Tellimise aadress: Kuukirja „Eesti Kirjanduse“ toimetuse, Tartus. (Wene keeli: В редакцію журнала „Eesti Kirjandus“, въ гор. Юрьевъ, Лифл. губ.).

„Eesti Kirjanduse“ toimetuse.

„Päewaleht“

„Päewaleht“ ilmub teist aastat Tallinna Eesti Kirjastuse-ühisuse wäljaandel ja praegusel toimetusel ning on esimese aasta jooksul rohket usaldust ja lugupidamist wõitnud, nagu seda järjeste kaswaw lugejate hulk tunnistab. Eesti „Päewaleht“ ei taha mitte ainult mahatistumalt mõjuda, waid ühtlasi ka ülesehitawat, loowat ja torraldawat tööd teha, silitandlalt Eesti rahwa poliitikaliste õiguste laiendamise, majanduslise seisutorra parandamise, hariduslise järje tõstmise ja rahmuslise iselomise arenemise eest wõibeldes. Opetoheselt ja julgeste kõigis põhjusmõtelistest küsimustes wälja astudes tarwitab „Päewaleht“ siiski alati ainult wiisajat, haritud inimeste kohast kõnewiisi ning hotab enaast kindlaste tähiste tülide ja wäiklaste isikliste waieluste eest, millega ta kõigi mõislikkude lugejate juures täielist rahulolemist on leidnud.

„Päewaleht“ toimetuses töötawad: wasjutaw toimetaja G. G. Luiga, cand. A. Sants, cand. J. Siitla, J. W. Westi, P. Grünfeldt, A. Schnicker, J. Wuin, J. Weidenstrach, K. Wolmer, A. Fiskar j. t. Alalisteks kaastööllesteks on hull laiemalt tuntud kirjanikka ja jeltkonnategelasi; oma kirjasatjad kõigis kubumaa linnades ja kihelkonnades kui ka wäljamaal.

„Päewaleht“ toob kõigi päewaküsimuste kohta käiwad juhtkirjasid ja põhjusmõtelitka seletusi, wärsteid ja täielitka teateid kõigest oma ja wäljamaa awalikust elust, teaduslitka kirjatöösid, arwustusi, wäljamaa reisirijasid toimetuse liikmete ja oma kaastööllesteks pooli, juttusid, jeda ja teist ju., teateid põllusaaduste, tauba ja wäärtpaberite hindade üle j. m.

Et teadust kõigile kättesaadawaks teha, annab „Päewaleht“ oma tellijatele 1910. aasta jooksul terve rahwalik-teaduslitku raamatulogu ilma hinnata kaasa. Raamatulogu ilmub wihtlube wiisi, nagu omal ajal J. Liwi. S. Bornhöhe ja G. Wilde kirjatööd, igal nädalal üks wiht, mis tollu 10 järgmist raamatut sünnitawad.

1. Ühistegevus Cand. A. Sants.
2. Meie kodu Album matkewitka koduse iseseade üle. Kõiki seadnud prona G. Saral, kummit G. Roland ja Th. Wätssoo.
3. Biologia Stud. rer. nat. J. Piper.
4. Turbasood Stud. chem. P. Sirkel.
5. Inimese keha ehitus ja tegewus Dr. med. S. Sachsi järele Dr. M. Peller.
6. Maailma rahwod Dr. Kurt Lambert järele J. W. Westi.
7. Rahwamajanduse teadus Prof. Westergardi järele Ed. Birgo.
8. Riik ja õigus Prof. Scherschewewitschi järele cand. Sui Oest.

9. Rahukohtute poolt pealepandawate nuhtluste seadus Wammutatud ad-wotat F. Karlson.
10. Tähtede ilm Prof. G. J. Klein

Suurem oja nendest on rahwa- ja wabaühtoolides peetud ettelugemised ja ei nõua lugejalt rohket ettelugemist, kui jeda, mis harilik rahwatool annab, s. o. mõistujega lugemist, nõnda et nad iga ühele arusaadawad on, kus juures nimetamata ei wõi jätta, et rohket pildid ja joonistused seletusi näitlitumaks ja arusaadawamaks teewad. Kõit raamatud on nõnda tollu jeatud, et nad kätitawast aineist täieliku ülewaaate ja selge, ümarguse pildi annawad ning nõnda tõsijets enelchaximise abinõuks on.

Täielikumad teated raamatute siu üle saadetakse ühtlast proowinumbritega soowijatele maksuta.

Jutulisa Isearanis rohke ja siurikas on „Pwl.“ jutuoja, mis iga numbrit kaosas eralijana ilmub, nii et jeda raamatut mõib pöita. Siin ilmuwatest tööst nimeame: „Simalaja takka“ Sven Hedini uuem reisirijeldus; „Lafumine“ Wl. Semenowi kirjeldused Wene-Jaapani sõjast; „Wõõraiste legionis“ Erwin Roseni kirj. Marokkosti; „Täheaste“ Kurt Lafswigi teaduslitk roman. Nendele järgneb hull teisi romanisid ja uubisjutusid, mille wäljawaliku juures toimetus niifama nagu seninigi jeda tähele saab panema, et nad huwitawad ja põnewad lugeba, aga selle juures puhastajutused ja kirjanduslise wäärnusega oletiwad.

„Perekonnaleht“ mis lugejatele õigusega armsaks on saanud, ilmub igal nädalal piltidega ilustatult ja parema pa-beri peal ning toob lähemaid uudisjuttusid, õpetlitka kirjatöösid, nalja, peitepiltisid, mõistatusti, hinna-üleländeid jne.

Sel tombel patub „Pwl.“ oma lugejatele palju rohket, kui ükski teine Eesti leht sellefama hinna eest ligitaubugi mõib pattuda, jett et see ainult nii suure lugejate hulga juures wõimalit on, nagu ueib „Pwl.“ ümber aastate jooksul on kogunud.

„Kodu“ Peale selle oleme „Pwl.“ lugejatele wõimalitust teinud pisilise juurdemaksu eest terwet ajakirja omandaba, mis „Kodu“ nime all tats torba kuus raamatu kujul peenitese paberi peal ilusast trütkis ja piltidega ilmub ning ilukirjandusliski ja teadusliski töösid toob. „Kodu“ on Eesti Kirjastuse-ühisuse kulul ilmuwa perekondliski ajakirja „Eesti Kodu“ teine wäljaanne, ainult õhema paberi peale trütkitub, ja maksab „Pwl.“ tellijatele aastast 1 rubla, poolst aastast 50 kop., weerand aastast 25 kop.

- „Päewaleht“ tellijad saawad 1910. aastal:
- 1) 52 wihtu rahwalik-teaduslitku raamatulogu „Haribus ja teadus“.
  - 2) 52 numbrit piltidega ilustatub „Perekonnaleht“.
  - 3) Jutulisa.
  - 4) 2 kalendrit: seinakalender ja adrestkalender.

„Päewaleht“ tellimise hind 1910. a on:

Postiga:		Postita:	
ilhes „Koduga“ „Pwl.“ ühtsinda		ilhes „Koduga“ „Pwl.“ ühtsinda	
1 aasta 7 r. — t.	6 r. — t.	1 aasta 6 r. — t.	5 r. — t.
6 kuud 3 „ 70 „	3 „ 20 „	6 kuud 3 „ 20 „	2 „ 70 „
3 kuud 1 „ 95 „	1 „ 70 „	3 kuud 1 „ 65 „	1 „ 40 „
Wäljamaale aastast: „Koduga“ 12.50 kop. „Pwl.“ ühtsinda 11 rbl.			
6 kuu peale: „Koduga“ 6.35 „ „Pwl.“ ühtsinda 5.60 t.			

Tellimise adress:
Tallinna, „Päewaleht“ toimetusele.
Wene keeles:
г. Ревель, въ контору газ. „Пявалехтъ“.
Tellimiste ja kuulutuste wastuwõtmine lehe kontoris
Tallinnas, Suurel turul,
raekoja ees.

Pangamaja

Hoepener & Ko.

— Tallinnas, Harju uul. nr. 33 (uues majas). —

Ostab ja müüb iga seltsi wäärtpaberid.

Maksab kupongid ja väljaloositud paberid välja.
Wõtab wäärtpaberid hoidmiseks vastu.

Laenab wäärtpaberite vastu raha.
Wõtab rahasissemaksusid vastu, jookswal arwel ja
aasta peale.

Esimene Wene Kinnituseselts,

asutatud aastal 1827.

Peaagentur

Hoepener & Ko.

Liikumata waranduse tulekahju vastu

— kinnitamine. —

Wäiksel Karja uulitsal

nr. 1,

Tallinnas

Rõnetraat nr. 98.

Kuldaurahaga krõonitud
1908. aastal.

Soowitab head
maitsewat õlut nii
kui:

Pilsener,
Märzenbier,
Mündchener,
Estonia-Bräu,
Wiener-Lager

niisama oma

Limonadi- ja seltersi-wabrikust

Apfel-Quell limonadid ja kõike seltsi
mineralweed.

„Rewalia õllewabrik“

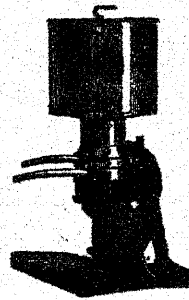

Ainult

„Alfa-Laval“

koorelahutajad

ostawad need, kes teawad, mis-
sugune koorelahutaja

kõige parem ja kasulikum on.

Siberis, kus iga aasta um-
bes 5.000.000 punda wõid
tehtakse, on

80% „Alfa-Laval“ koorelahutajaid
tõötamas ja ainult 20% teistest sistemidest.
Waata piimatalituselehe nr. 39 „Mol. Kos.“ 1909. a.

„Alfa-Laval“ koorelahutajate, piimatalituse-
masinate ja riistade hinnakirjad saadetakse
soowijatele igal ajal hinnata kätte.

Kaubamaja „Alfa-Nobel“

Peterburis, Omskis, Warsawis ja Odessas.

„The Schweitzi nurrivabrik“

äraldõpetamise tõttu läks mul korra sealt suuremat jagu uurisid üles osta ja
jellepärast on mul wõimalik töiti neid uurisid alla wabriku hindasid wälja
müüa. Kõik uurid ja kellad saawad enne wäljamüümist oma tõiõtsas läbi wa-
batud ja kõik dieti wälja proowitud. Wastutus iga nuri ja kella eest nelja
aasta peale. Kes ei usu, tulgu ise waatama, ja kellel see tawel elamise pärast
wõimata on need wõitwad julgeste posti kaudu midagi proowits tellida, sest

„oma film on kuningas“

Mitjama on ladus alari juures wäljawalitus igajugu kuld- (56 pr.) ja hõbe- (84 pr.)
asju saadawal.

Kõige austujega

L. Pirowitschi

nurideladu Wiru uul. nr. 21, Tallinnas.

Adress liht- ja rahakirjade jaoks: Л. Пировичъ, Глиняная ул. № 21, гор. Ревель.

Межевой инженеръ

Принимаетъ землеустроительныя
работы: земельныя, таксаціонныя,
лесоустроительныя, меліораціон-
ныя, введеніе образцовыхъ хо-
зяйствъ, изготовленіе плановъ и
исполненіе разныхъ чертежныхъ
работъ.

Приемъ отъ 8—10 утра Вышт.
Бульваръ № 13 и отъ 4—5 попол.
Систернская № 1.

Maamõõtja insbener

Wõitab oma peale maade korralduje
tõõsib, nagu: maamõõtmise, hindamise,
metjatorraldamine, eestujulituse kohtade
sissejeadmine, soode luitwatamine, laartide
walmistamine, ajalohaste taluhoonete eel-
arwed, plaanid jne. Annab asjajundliffita
seletusi kõigis maade korraldamise asjus.
Peale selle wõetakse kõisjuugu joonistuse-
tõõb walmistada.

Kõnetunnid tella 8—10 hommikul
Zoom promenaabil nr. 13, põllupanga
wastas ja peale lõunat tella 4—5 Munne
uul. nr. 1.

Jngen. Landmesser

Übernimmt Arbeiten, wie z. B.:
Wirtschaftseinrichtung, Vermessun-
gen, Bonitierungen, Forsteinrichtun-
gen, Meliorationen, Einführung von
Musterwirtschaften, Anfertigung von
Plänen und Ausführung verschiede-
ner Zeichenarbeiten.

Empfang von 8—10 Uhr vormittags
Dom-Promenade No. 13 u. 4—5
Uhr nachmittags Süsternstrasse
No. 1.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR